

Beleid externe veiligheid gemeente Almelo

Beleid externe veiligheid gemeente Almelo

Datum: 3 februari 2025
Opdrachtgever: Omgevingsdienst Twente
Auteurs: Ben Jonker, Merijn Moes & Nancy Oberijé
Projectnummer: 2024-114
Kenmerk: R01-2024-114-Omgevingsdienst Twente-Beleid externe veiligheid gemeente Almelo

Revisies

Revisie	Datum	Auteur(s)	Documentbeschrijving
1	19-12-2024	Nancy Oberijé & Merijn Moes	Conceptversie 1
2	17-01-2025	Nancy Oberijé & Ben Jonker	Definitieve versie
3	03-02-2025	Nancy Oberijé	Definitieve versie inclusief reactie Veiligheidsregio Twente

Samenvatting

Aanleiding

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Door deze wetswijziging moeten er in bepaalde gevallen nieuwe keuzes gemaakt worden binnen het beleidsveld externe veiligheid. Ook past het bestaande beleid van de gemeente Almelo niet meer binnen de gemoderniseerde visie en werkwijze voor externe veiligheid die we kennen onder de Omgevingswet.

Doel

Om invulling te geven aan de beleidsvrijheid die er op het thema externe veiligheid is onder de Omgevingswet is het voorliggende beleidskader opgesteld. Uitgangspunt bij het opstellen van het nieuwe beleid is om zo veel mogelijk aan te sluiten bij het eerder opgestelde beleid voor externe veiligheid (van 11 maart 2014). Daarnaast is met dit beleid zoveel mogelijk aangesloten bij de bouwsteen externe veiligheid die de gemeente Almelo en de gemeente Haaksbergen in samenwerking met de Omgevingsdienst Twente en de veiligheidsregio Twente in 2023 hebben opgesteld. Deze bouwsteen was bedoeld als inspiratiedocument voor verschillende gemeenten binnen de regio over hoe met externe veiligheid kan worden omgegaan in beleid onder de nieuwe wetgeving. Door het zoveel mogelijk aansluiten bij deze bouwsteen wordt er binnen de regio uniform omgegaan met het beleidsveld externe veiligheid en wordt een gelijk speelveld binnen de regio gecreëerd.

Proces

Het beleidskader is uitgewerkt met een projectgroep die bestond uit een afvaardiging van de gemeente Almelo (vanuit disciplines Ruimtelijke Ontwikkeling, Milieu en Beleidsadvies), een adviseur externe veiligheid vanuit de Omgevingsdienst Twente en een adviseur externe veiligheid van de Veiligheidsregio Twente. De projectgroepleden hebben op verschillende momenten in de totstandkoming van het beleidskader gezorgd voor afstemming met hun interne achterban. Met nadruk wordt gesteld dat, hoewel de veiligheidsregio in het proces actief heeft meegedacht over de mogelijke beleidskeuzes, hun visie op onderdelen afwijkt van de in dit beleidskader opgenomen beleidskeuzes. De visie van de veiligheidsregio is als bijlage 4 opgenomen bij deze beleidsnotitie.

Inhoud: waar mogelijk beleidsneutraal

In de visie op externe veiligheid is waar mogelijk gekozen voor een beleidsneutrale overzetting van het bestaande beleid onder de nieuwe systematiek. De ambitie is nog altijd om een verantwoord evenwicht te scheppen tussen het vervoer, de opslag en het gebruik van gevaarlijke stoffen en de risico's die daaraan verbonden zijn en het behouden en realiseren van een veilige leefomgeving.

In het bestaande beleid werd bijvoorbeeld al vooruit gelopen op het beschermen van zeer kwetsbare groepen. Onder de Omgevingswet is deze extra bescherming van gebouwen waar zeer kwetsbare (lees verminderd zelfredzame) personen aanwezig zijn een verplichting. In het voorliggende beleidskader kiezen we er daarom voor zeer kwetsbare gebouwen uit te sluiten binnen de zogenaamde aandachtsgebieden voor brand, explosie en gifwolken rondom risicobronnen.

Ook geldt er nog steeds een stand still principe en uitsterfbeleid voor risicobronnen in de woonomgeving.

Nieuwe elementen in het beleidskader

Iets dat nieuw is ten opzichte van het huidige beleid is het aanwijzen van brandvoorschriftengebieden voor (beperkt) kwetsbare gebouwen in het brandaandachtsgebied van transportroutes. Deze term en de uitwerking daarvan (het treffen van bouwkundige maatregelen) zijn geïntroduceerd met de Omgevingswet en waren logischerwijs geen onderdeel van het huidige beleid dat in 2014 werd opgesteld. Voor (beperkt)

kwetsbare gebouwen in het brandaandachtsgebied van transportroutes (een zone van 30 meter aan weerszijden van de transportroutes) moeten met deze voorgenomen keuze bouwkundige maatregelen worden getroffen bij een nieuwe ontwikkeling.

Ook stapt de gemeente Almelo af van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico. In het huidige beleid werd de oriëntatiewaarde als richtwaarde beschouwd en kon een overschrijding van die oriëntatiewaarde incidenteel en gemotiveerd op basis van zwaarwegende argumenten worden geaccepteerd. Met het nieuwe beleid valt de gemeente niet meer terug op een oriëntatiewaarde. In plaats daarvan gelden er verschillende voorwaarden voor het toelaten van verschillende typen kwetsbare gebouwen en locaties in de verschillende (brand-, explosie- of gifwolk-)aandachtsgebieden rondom risicobronnen (zie paragraaf 4.3.3 tot en met 4.3.5).

Als het gaat om het toelaten van nieuwe risicobronnen, dan gaat de gemeente daar terughoudend mee om. Deze zijn in principe alleen toegelaten op industrieterreinen, mits de plaatsgebonden risicocontour 10-6 binnen de eigen terreingrens is gelegen. Bovendien mag een eventueel brand- en/of explosieaandachtsgebied dat de betreffende risicovolle activiteit met zich meebrengt niet over woongebied of zeer kwetsbare gebouwen zijn gelegen.

Daarnaast zijn in uitzonderingsgevallen nieuwe risicobronnen toegelaten in de woonomgeving of in landelijk gebied als zij noodzakelijk zijn voor de energietransitie, respectievelijk onmisbaar zijn voor de bedrijfsvoering. Ook dan geldt de voorwaarde dat de plaatsgebonden risicocontour 10-6 binnen de eigen terreingrens moet zijn gelegen én dat een eventueel brand- en/of explosieaandachtsgebied dat de betreffende risicovolle activiteit met zich meebrengt, niet over woongebied of zeer kwetsbare gebouwen mag zijn gelegen.

Overgangsrecht

Zoals hierboven is aangegeven, wijkt het nieuwe beleidskader op onderdelen af van het beleid uit 2014. Het kan dus zo zijn dat een ontwikkeling onder het bestaande beleid wel zou worden toegestaan, maar dat hier in verband met voortschrijdend inzicht onder het nieuwe beleid een andere afweging over wordt gemaakt. Nadrukkelijk wordt gesteld, dat ontwikkelingen die onder het bestaande beleid zijn gerealiseerd (in verband met het overgangsrecht) ook toegestaan blijven op het moment dat het nieuwe beleid in gaat.

Inhoudsopgave

1	Inleiding beleid externe veiligheid	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Doelstelling	6
1.3	Verantwoording proces	6
1.4	Toepassing beleidskader en overgangsrecht	7
2	Wettelijk kader	8
2.1	Omgevingswet en modernisering Omgevingsveiligheid	8
2.2	Afbakening Externe veiligheid en Omgevingsveiligheid	8
2.3	Veranderingen in wetgeving	9
2.4	Beleidsvrijheid	10
3	Externe veiligheid in Almelo	13
3.1	Risicovolle activiteiten	13
3.1.1	Stationaire risicovolle activiteiten	13
3.1.2	Transportactiviteiten door hogedrukaardgasleidingen	14
3.1.3	Transportactiviteiten over de weg	15
3.1.4	Transportactiviteiten over het spoor	15
3.1.5	Transportactiviteiten over het water	15
3.2	Ruimtelijke ontwikkelingen	15
4	Beleidsvisie gemeente Almelo	17
4.1	Omgevingsvisie	17
4.2	Visie op externe veiligheid	17
4.3	Beleidskeuzes	18
4.3.1	Voorwaarden	19
4.3.2	Proces	20
4.3.3	Ontwikkelingen nabij Basisnetroutes spoor, weg en water	20
4.3.4	Ontwikkelingen nabij hogedrukaardgasleidingen	23
4.3.5	Ontwikkelingen nabij stationaire risicovolle activiteiten	25
4.3.6	Het toelaten van stationaire risicovolle activiteiten	27
5	Uitvoering	29
5.1	Van ambities naar acties	29
5.2	Uitvoeringsprogramma externe veiligheid	29
5.2.1	Aanleveren gegevens kwetsbare gebouwen en locaties aan het REV	30
5.2.2	Inventarisatie zeer kwetsbare gebouwen	30
5.2.3	Vertaling beleid naar omgevingsplan	30
5.2.4	Saneren en verbeteren onwenselijke situaties	30
5.2.5	Borging adviesrol veiligheidsregio	30

Bijlage 1 Uitleg Modernisering Omgevingsveiligheid	31
B1.1 Wat is externe veiligheid?	31
B1.2 Van inrichting naar activiteit	31
B1.3 Van object naar gebouwen en locaties	31
B1.4 Het plaatsgebonden risico	32
B1.5 Het aandachtsgebied	32
B1.6 Het voorschriftengebied	32
B1.7 Het attentiegebied	33
B1.8 Het risicogebied	33
B1.9 Bruidsschat	34
B1.10 Afkortingenlijst	35
Bijlage 2 Kwetsbare categorieën, Bkl	36
Bijlage 3 Reserveringsgebied buisleiding Rijk	38
Bijlage 4 Reactie Veiligheidsregio Twente	39

1 Inleiding beleid externe veiligheid

1.1 Aanleiding

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Vanaf dat moment werken gemeenten bij de inrichting van de fysieke leefomgeving niet langer met bestemmingsplannen en lokale verordeningen maar passen zij een nieuw instrument toe: het omgevingsplan. Zo ook de gemeente Almelo. De inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft daarnaast als gevolg dat in bepaalde gevallen nieuwe keuzes gemaakt moeten worden binnen het beleidsveld externe veiligheid. Ook is het bestaande beleid op het gebied van externe veiligheid van de gemeente Almelo, dat is opgesteld in 2014 (en vervolgens nog enkele keren is verlengd tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet (Raadsbrief: RAAD/7036), enigszins gedateerd. Qua systematiek en gemaakte keuzes past dit beleid niet meer binnen de gemoderniseerde visie en werkwijze op omgevingsveiligheid die we kennen onder de Omgevingswet.

Mede om bovenstaande redenen heeft de gemeente Almelo (gezamenlijk met de gemeente Haaksbergen) in samenwerking met de Omgevingsdienst Twente en de veiligheidsregio Twente in 2023 een bouwsteen externe veiligheid opgesteld. De bouwsteen was bedoeld als inspiratiedocument voor verschillende gemeenten binnen de regio over hoe met externe veiligheid kan worden omgegaan in beleid onder de nieuwe wetgeving. Daarnaast had deze samenwerking als doel om te werken aan een uniforme omgang met externe veiligheid en het creëren van een gelijk speelveld binnen de regio.

Als vervolg op die bouwsteen is voorliggend beleidskader externe veiligheid opgesteld. Met dit beleidskader wordt invulling gegeven aan de beleidsvrijheid die er op het thema externe veiligheid is. Uitgangspunt bij het opstellen van het nieuwe beleid is om zo veel mogelijk aan te sluiten bij het eerder opgestelde beleid voor externe veiligheid (van 11 maart 2014) en om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de uitkomsten uit de bouwsteen.

1.2 Doelstelling

Het doel van de gemeente is om te streven naar een beheersbare externe veiligheidssituatie, waarbij:

1. Externe veiligheidsrisico's binnen de gemeente in beeld zijn en ambtenaren en bestuurders zich bewust zijn van aanwezige risico's;
2. Een zorgvuldige afweging plaatsvindt tussen nut en noodzaak van nieuwe ontwikkelingen en de gevolgen voor externe veiligheid;
3. Door middel van beleidsuitvoering en handhaving wordt gezorgd voor de beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van bestaande en toekomstige externe veiligheidsrisico's;
4. Communicatie met de burger plaatsvindt over aanwezige risico's en het te volgen handelingsperspectief in geval van een incident.

Met voorliggend beleidskader wordt invulling gegeven aan deze doelstelling binnen de beleidsvrijheid die er is onder de Omgevingswet. Het beleidskader zorgt voor helderheid in de afweging en besluiten omtrent externe veiligheid. Met het beleidskader wordt zo veel mogelijk voorkomen dat afwegingen en besluiten ad hoc worden genomen of dat deze persoonsafhankelijk zijn. Hiermee wordt uniformiteit en gelijkwaardigheid gecreëerd in de besluitvorming en voor initiatiefnemers.

1.3 Verantwoording proces

Zoals in de aanleiding is beschreven, is voorafgaand aan het opstellen van het beleidskader een bouwsteen externe veiligheid opgesteld. Na het opstellen van die bouwsteen is besloten om de uitkomsten te vertalen in een nieuw beleidskader externe veiligheid. In de tweede helft van 2024 is in een projectgroep gewerkt aan het opstellen van dat beleidskader externe veiligheid. Die projectgroep bestond uit een afvaardiging van de gemeente Almelo (vanuit disciplines Ruimtelijke Ontwikkeling, Milieu en Beleidsadvies), een adviseur externe veiligheid vanuit de Omgevingsdienst Twente en een adviseur externe veiligheid van de Veiligheidsregio Twente.

Aan de hand van werksessies zijn de voorgestelde beleidskeuzes uit de bouwsteen getoetst in een praktijkcasus, en opnieuw kritisch beschouwd. Tijdens deze werksessies is gekeken vanuit het type risicobron, vanuit de verschillende type risico-ontvangers en vanuit verschillende gebiedstypen. In sommige gevallen leidde dat tot een andere uitkomst dan tijdens het opstellen van de bouwsteen het geval was. De uitkomsten van die werksessies zijn verwerkt in een notitie met uitgangspunten voor het nieuwe beleid externe veiligheid. Deze notitie is vervolgens uitgezet binnen de verschillende betrokken organisaties om te toetsen hoe de gemaakte keuzes uitwerken in de praktijk en of de voorgestelde beleidskeuzes mogelijk consequenties hebben die niet waren voorzien tijdens de werksessies. Naar aanleiding van de terugkoppeling op die notitie is vervolgens het definitieve beleidskader externe veiligheid opgesteld.

Met nadruk wordt gesteld dat, hoewel de veiligheidsregio in het proces actief heeft meegedacht over de mogelijke beleidskeuzes, hun visie op onderdelen afwijkt van de in dit beleidskader opgenomen beleidskeuzes. Het is daarom essentieel om het belang van de veiligheidsregio te borgen in de verschillende adviesprocessen rondom ruimtelijke besluitvorming binnen de gemeente Almelo. De visie van de veiligheidsregio is als bijlage 4 opgenomen bij deze beleidsnotitie.

1.4 Toepassing beleidskader en overgangsrecht

Een beleidskader externe veiligheid is voor de gemeente Almelo niet nieuw. Zoals al eerder beschreven heeft de gemeente al sinds 2014 beleid voor externe veiligheid, maar is het mede door de komst van de Omgevingswet een logisch moment om dit beleid te herzien en een nieuw beleidsdocument op te stellen.

Het nieuwe beleidskader wijkt op onderdelen af van het beleid uit 2014. Dit heeft verschillende oorzaken, waarvan veranderende wetgeving en nieuwe inzichten in ieder geval twee belangrijke zijn. Het kan dus zo zijn dat een ontwikkeling onder het huidige beleid wel zou worden toegestaan, maar dat hier in verband met voortschrijdend inzicht onder het nieuwe beleid een andere afweging over wordt gemaakt.

Nadrukkelijk wordt gesteld, dat ontwikkelingen die onder het bestaande beleid zijn gerealiseerd (in verband met het overgangsrecht) ook toegestaan blijven op het moment dat het nieuwe beleid in gaat. Wanneer onder het bestaande beleid bijvoorbeeld een zeer kwetsbaar gebouw is gerealiseerd binnen 200 meter van het spoor, is dat ook destijds al gemotiveerd en verantwoord bevonden. De beoordeling en verantwoording van dat soort ontwikkelingen hoeft dus ook niet opnieuw plaats te vinden onder dit beleid, ook al kijken we daar nu anders tegenaan.

2 Wettelijk kader

2.1 Omgevingswet en modernisering Omgevingsveiligheid

Zoals al in de aanleiding is aangegeven, is per 1 januari 2024 de Omgevingswet van kracht. In artikel 1.3 van de Omgevingswet is vastgelegd wat het maatschappelijke doel is van deze wet. De wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

- a) Bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en
- b) Doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Met de invoering van de Omgevingswet staan gemeenten voor de uitdaging om hun ambities en opgaven, wat betreft een veilige en gezonde leefomgeving, (opnieuw) vast te leggen in een omgevingsvisie, eventueel in een programma te vertalen naar maatregelen en te vertalen naar planregels voor in het omgevingsplan. Met de invoering van de Omgevingswet vindt ook een modernisering plaats in de manier waarop in Nederland wordt omgegaan met externe veiligheid. Dit gebeurt onder de noemer Modernisering Omgevingsveiligheid (zie bijlage 1 voor een uitgebreide uitleg).

2.2 Afbakening Externe veiligheid en Omgevingsveiligheid

Met de Modernisering Omgevingsveiligheid wordt een nieuw begrip geïntroduceerd voor de term 'externe veiligheid', namelijk 'omgevingsveiligheid'. Het begrip 'omgevingsveiligheid' wordt in de praktijk echter op verschillende manieren gebruikt. Sommige stakeholders gebruiken het als vervanger voor het begrip 'externe veiligheid'. Dit sluit aan bij de manier waarop het begrip in de Omgevingswet wordt gebruikt. In de nota van toelichting van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) wordt de Modernisering Omgevingsveiligheid 'het vernieuwde beleid voor externe veiligheid' genoemd. In de vier nieuwe besluiten onder de Omgevingswet wordt echter nog steeds het begrip 'externe veiligheid' gebruikt. Andere stakeholders gebruiken 'omgevingsveiligheid' als breed begrip waar ook thema's als overstromingsrisico's en natuurbranden onder vallen. Dit sluit aan bij de integrale benadering van veiligheidsregio's.

In voorliggend beleid hanteren wij het uitgangspunt, dat omgevingsveiligheid een breder begrip is dan externe veiligheid. Het voorliggende beleidskader gaat specifiek over externe veiligheid én dus niet over bijvoorbeeld overstromingsrisico's en natuurbranden. Dit laat onverlet dat ook het bredere thema omgevingsveiligheid (met inbreng van de veiligheidsregio) een plek moet krijgen in andere beleidskaders, zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Externe veiligheid gaat over de risico's voor mensen in de omgeving van activiteiten waar gevaarlijke stoffen bij betrokken zijn (zie bijlage 1 voor een uitgebreide uitleg). Denk hierbij aan:

- Transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor;
- Transport van gevaarlijke stoffen door hogedrukaardgasleidingen;
- Bedrijven met opslag, gebruik en/of productie van gevaarlijke stoffen.

Bij een ongeval met een van deze activiteiten kunnen er levensbedreigende effecten ontstaan voor mensen in de omgeving, zoals een brand, explosie en/of gifwolk. Vanuit externe veiligheid wordt alleen gekeken naar:

1. De levensbedreigende effecten waarbij dodelijke slachtoffers kunnen vallen;
2. De directe effecten en niet naar de schade die op de lange termijn kan ontstaan;
3. De effecten voor derden 'buiten de poort', dus niet voor werknemers of bezoekers die onderdeel zijn van de activiteit.

Daarnaast vallen ook de risico's van windturbines en luchthavens onder het beleid voor externe veiligheid. Bij windturbines is het risico dat een blad, gondel of mast afbreekt en bij luchthavens is het risico dat een vliegtuig neerstort en daarmee dodelijke slachtoffers vallen in de omgeving.

Met het beleid voor externe veiligheid worden kwetsbare gebouwen en locaties beschermd tegen deze levensbedreigende effecten.

2.3 Veranderingen in wetgeving

Met de komst van de Omgevingswet zijn een aantal nieuwe begrippen geïntroduceerd en wordt in een aantal gevallen anders omgegaan met begrippen. In bijlage 1 is een overzicht te vinden van deze veranderingen en begrippen. Een aantal van de belangrijkste veranderingen zijn hieronder genoemd:

Gebouwen en locaties

Onder de Omgevingswet is het verzamelbegrip 'object' vervangen en onderverdeeld in de twee begrippen 'gebouwen' en 'locaties'. Zeer kwetsbare gebouwen worden ten opzichte van de oude wetgeving als extra categorie onderscheiden omdat de wetgever de mensen die daar aanwezig zijn extra bescherming wil bieden. Onder de Omgevingswet bestaan de volgende categorieën die bescherming behoeven:

- o beperkt kwetsbare gebouwen (bijvoorbeeld: verspreid liggende woningen en kleine kantoren); en
- o beperkt kwetsbare locaties (bijvoorbeeld een kleine camping en sportvereniging).
- o kwetsbare gebouwen (bijvoorbeeld: woningen en grote kantoren);
- o kwetsbare locaties (bijvoorbeeld: een groot evenemententerrein en een grote camping);
- o zeer kwetsbare gebouwen (bijvoorbeeld: een ziekenhuis en basisschool);

In bijlage 2 is een volledig overzicht te vinden van de indeling van gebouwen en locaties in de verschillende categorieën, met voorbeelden.

Een belangrijk aandachtspunt binnen de nieuwe categorieën is dat ook binnen een categorie nog sprake kan zijn van een groot verschil in functie en/of omvang van het aantal aanwezige personen. Binnen de categorie 'kwetsbare gebouwen' kan het bijvoorbeeld zowel gaan over grondgebonden woningen, als over een groot appartementencomplex met daarin 100 woningen, of een groot kantoorgebouw.

Aandachtsgebieden

Onder de Omgevingswet wordt het begrip 'invloedsgebied', dat we onder de oude wetgeving kenden, losgelaten. In plaats daarvan wordt gekeken naar verschillende 'aandachtsgebieden'. Het aandachtsgebied is het gebied waarbinnen mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende zijn beschermd tegen de levensbedreigende effecten van een ongeval met gevaarlijke stoffen. We kennen het brandaandachtsgebied, het explosieaandachtsgebied en het gifwolkaandachtsgebied. Binnen deze gebieden heeft de gemeente beleidsvrijheid om bepaalde gebouwen of locaties al dan niet toe te laten in het omgevingsplan.

Voorschriftengebied

Onder de Omgevingswet hebben gemeenten de mogelijkheid om voorschriftengebieden binnen een (gedeelte van het) brandaandachtsgebied en explosieaandachtsgebied aan te wijzen in hun omgevingsplan. In een voorschriftengebied gelden extra bouwkundige eisen voor nieuwbouw. Deze voorschriften hebben als doel om de personen in een gebouw beter te beschermen tegen de effecten van een brand of explosie. Wanneer het gaat om locaties waar een zeer kwetsbaar gebouw in een brandaandachtsgebied en/of explosieaandachtsgebied is toegestaan, is de gemeente verplicht een voorschriftengebied aan te wijzen.

2.4 Beleidsvrijheid

Met de komst van de Omgevingswet is, zoals hierboven al is beschreven, de omgang met externe veiligheid in bepaalde gevallen veranderd en zijn verschillende nieuwe termen geïntroduceerd. Ten opzichte van de oude wetgeving kennen we voor externe veiligheid op bepaalde onderwerpen (vernieuwde) beleidsvrijheid. Een van de uitgangspunten van de Omgevingswet is om afwegingen zo veel mogelijk op lokaal niveau te maken. Ten opzichte van de oude wetgeving krijgen gemeenten daarmee voor externe veiligheid meer beleidsvrijheid.

Vanuit landelijke wetgeving (Besluit kwaliteiten leefomgeving, Bkl) geldt in ieder geval beleidsvrijheid op de volgende onderwerpen:

Milieubelastende activiteiten (Mba)

Onder de Omgevingswet is het begrip 'inrichting' uit de Wet milieubeheer losgelaten en vervangen door een regulering per milieubelastende activiteit (Mba). Onder de Omgevingswet zijn er activiteiten die door het Rijk niet als Mba worden aangewezen en waarvoor dus ook geen rijksregels gelden. Voor deze Mba's mag de gemeente regels (meldingsplicht, vergunningsplicht, inhoudelijke regels, beoordelingsregels) opnemen in het omgevingsplan. Tenzij anders bepaald, kan de gemeente óók voor Mba's die wel door het Rijk zijn aangewezen afwijken van rijksregels. Dit kan met een maatwerkregel in het omgevingsplan of met een maatwerkvoorschrift in de omgevingsvergunning. In sommige gevallen is afwijken verboden.

Gebouwen en locaties

De lijst met kwetsbare gebouwen en locaties uit bijlage VI van het Bkl (en bijlage 2 van dit document) is niet limitatief. Om meer duidelijkheid te scheppen kan een gemeente ervoor kiezen om deze categorieën verder aan te scherpen. Een gemeente kan ook andere niet-genoemde gebouwen en locaties een vergelijkbare bescherming bieden. Daarnaast kan de gemeente bepaalde categorieën meer bescherming bieden, door bijvoorbeeld sommige kwetsbare gebouwen als zeer kwetsbaar te behandelen.

Belemmeringenstrook

Een gemeente heeft beleidsvrijheid in het toestaan van beperkt kwetsbare gebouwen en locaties binnen de belemmeringenstrook van een hogedrukaardgasleiding. Deze beleidsvrijheid had de gemeente onder het oude omgevingsrecht ook.

Het plaatsgebonden risico

Een gemeente heeft beleidsvrijheid in het toestaan van beperkt kwetsbare gebouwen en locaties binnen de 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour. Deze beleidsvrijheid had de gemeente onder het oude omgevingsrecht ook. De plaatsgebonden risicocontour geeft de afstand weer rondom een risicobron waarbinnen een persoon (die daar continue zou verblijven) een kans heeft van een op de miljoen (10^{-6}) jaar om te overlijden als gevolg van een ongeval met die risicobron.

Het aandachtsgebied

In een omgevingsplan wordt voor (beperkt/zeer) kwetsbare gebouwen en locaties binnen een brandaandachtsgebied, een explosieaandachtsgebied en een gifwolkaandachtsgebied rekening gehouden met de kans op het overlijden van een groep van tien of meer personen per jaar als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval veroorzaakt door een activiteit (artikel 5.15 Bkl). De omvang van de aandachtsgebieden wordt vanuit het Rijk vastgesteld. Hoe gemeenten invulling geven aan het 'rekening houden met het groepsrisico' in deze aandachtsgebieden is aan de gemeenten zelf. Zeer kwetsbare gebouwen mogen echter alleen toegelaten worden in een brand- of explosieaandachtsgebied als daarvoor aanvullende beschermende maatregelen getroffen worden op gebouwniveau (zie voorschriftengebied). Hier heeft de gemeente minder beleidsvrijheid dan onder het oude omgevingsrecht.

Het voorschriftengebied

De gemeente hoeft in eerste instantie geen voorschriftengebied aan te wijzen in een aandachtsgebied. Na de overgangstermijn (2032) is deze verplichting er wel als nieuwbouw van een zeer kwetsbaar gebouw is toegestaan binnen een aandachtsgebied. De gemeente hoeft niet het hele aandachtsgebied aan te wijzen als voorschriftengebied, maar kan ook alleen bepaalde delen aanwijzen. Belangrijk is hierbij te beseffen, dat alle nieuwbouw in een voorschriftengebied moet voldoen aan de voorgeschreven bouwkundige eisen, dus niet alleen nieuwe zeer kwetsbare gebouwen maar bijvoorbeeld ook beperkt kwetsbare gebouwen. Daarbij mag de gemeente ook niet afwijken van de bouwkundige eisen zoals deze gesteld zijn in het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna Bbl). Wel kan de gemeente eventueel akkoord gaan met 'gelijkwaardige maatregelen', zoals als algemeen uitgangspunt is opgenomen in de Omgevingswet (artikel 4.7). In de omgang met voorschriftengebieden zit voor de gemeente dus enige beleidsvrijheid.

Provinciale inperking beleidsvrijheid

Naast landelijke wetgeving geldt ook op provinciaal niveau regelgeving voor externe veiligheid. Provincies stellen een omgevingsverordening op, waarin instructieregels kunnen worden opgenomen voor externe veiligheid. De provincie Overijssel heeft een provinciale omgevingsverordening opgesteld (vastgesteld op 6 juni 2023) die per 1 januari 2024 in werking is getreden. In deze verordening staan juridisch bindende regels die ervoor zorgen dat bij nieuwe ontwikkelingen rekening wordt gehouden met het provinciale beleid. Hieronder vallen ook instructieregels voor gemeenten bij het opstellen van het omgevingsplan.

Effectgebieden provinciaal routenetwerk gevaarlijke stoffen

Zo staat in paragraaf 4.10.4 in de omgevingsverordening van de provincie Overijssel dat de provincie een provinciaal routenetwerk voor het vervoer van gevaarlijke stoffen heeft aangewezen. Langs deze wegen wijst de provincie een effectgebied voor het brandscenario aan van 30 meter en voor het explosiescenario van 200 meter. Daarbij gelden verschillende instructieregels (artikel 4.102 tot en met 4.105) over hoe om te gaan met deze effectgebieden bij ruimtelijke ontwikkelingen (nieuwe (beperkt/zeer) kwetsbare gebouwen en locaties).

De provincie Overijssel heeft echter geen provinciale routes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente Almelo aangewezen. Bij het opstellen van dit beleidskader en het maken van beleidskeuzes hoeft dus geen rekening te worden gehouden met de door de provincie opgestelde instructieregels.

Essentiële functies

Aanvullend op het stellen van regels rondom het provinciaal routenetwerk gevaarlijke stoffen is in de verordening ook een aantal 'essentiële functies' aangewezen¹. Nieuwe risicovolle activiteiten met een aandachtsgebied mogen alleen worden gerealiseerd als essentiële functies naar hun aard kunnen blijven functioneren in het geval van een calamiteit op of bij deze activiteit (artikel 4.105, lid 2 Omgevingsverordening). De gemeente Almelo moet hiermee rekening houden bij het opstellen van het omgevingsplan. Dit heeft verder geen consequenties voor de beleidskeuzes in deze notitie.

Routering gevaarlijke stoffen

Gemeenten kunnen ervoor kiezen (op basis van art. 24 van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen) om vervoer van gevaarlijke stoffen alleen over bepaalde gemeentelijke en/of provinciale wegen toe te staan, door deze aan te wijzen met een routeringsbesluit. Deze wegen moeten aansluiten op de aangewezen routes door buurgemeenten, aangewezen routes door de provincie en het Basisnet. Een vervoerder kan alleen afwijken van de aangewezen route via een ontheffing die de vervoerder moet aanvragen bij de gemeente.

¹ Hiertoe worden in ieder geval rampencoördinatiecentra, ziekenhuizen die zijn aangewezen als traumacentrum, energiecentrales en infrastructuur die nodig is voor de rampenbestrijding gerekend.

Bij het verlenen van een ontheffing om af te mogen wijken van deze route, wordt een alternatieve route aangewezen waarbij de gemeente de volgende voorwaarden kan hanteren:

- De alternatieve route is zo kort mogelijk;
- De alternatieve route loopt zo min mogelijk langs (zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen en locaties;
- De alternatieve route loopt zoveel mogelijk over de aangewezen routes;
- De alternatieve route moet geschikt zijn voor de transportmiddelen van de leverancier;
- Vervoer over de alternatieve route mag geen gevaarlijke verkeerssituaties opleveren.

Wanneer een gemeente geen routebesluit neemt mag het vervoer van gevaarlijke stoffen over alle gemeentelijke wegen plaatsvinden. In artikel 19 van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen is wel verplicht gesteld dat de bebouwde kommen van gemeenten worden vermeden, behalve wanneer dat redelijkerwijs niet mogelijk is.

3 Externe veiligheid in Almelo

In dit hoofdstuk is de situatie op het gebied van externe veiligheid in de gemeente Almelo in beeld gebracht. Hierbij worden in paragraaf 3.1 de aanwezige risicovolle activiteiten (Mba's) beschreven en worden in paragraaf 3.2 de geplande ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente beschreven. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet aandacht zijn voor externe veiligheid.

3.1 Risicovolle activiteiten

Vanaf 1 januari 2024 is er een actuele kaart van de risicovolle activiteiten in heel Nederland te vinden op de [Atlas Leefomgeving](#). Op deze kaart staat voor externe veiligheid alle informatie die uit het Register Externe Veiligheid (REV) komt. Dit register is in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gemaakt. Het register wordt gevuld door alle bronhouders (gemeenten, provincies en ministeries, met hulp van omgevingsdiensten). Het meest actuele beeld van alle risicovolle activiteiten in Almelo zal daarom ook via de Atlas Leefomgeving zichtbaar zijn. Het gaat hierbij om zowel om risicovolle stationaire activiteiten (zoals bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden opgeslagen) als risicovolle transportactiviteiten (waaronder transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen, over de weg, over het spoor en over water). In deze paragraaf is een beschrijving van de verschillende risicovolle activiteiten opgenomen.

3.1.1 Stationaire risicovolle activiteiten

De gemeente Almelo heeft meerdere bedrijventerreinen waar risicovolle stationaire activiteiten plaatsvinden, zoals de opslag van (verpakte) gevaarlijke stoffen. De bedrijventerreinen binnen de gemeente Almelo zijn:

- Bedrijvenpark Twente
- Noordbroek
- Bedrijvenpark Twente Noord
- Turfkade
- Bornesestraat
- Twentepoort Oost en West
- Buitenhaven
- Wendelgoor
- Dienstengebied Zuidentree
- XL-Businesspark I
- XL-Businesspark II (in ontwikkeling)
- Dollegoor en Slachthuisakade

De gemeente Almelo kent op dit moment drie 'Seveso-inrichtingen' (2 op Bedrijvenpark Twente en 1 op XL Businesspark). Seveso-inrichtingen zijn bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen worden opgeslagen. Denk bijvoorbeeld aan chemische industrie. Voor Seveso-inrichting gelden extra eisen bij vergunningverlening om de veiligheid te waarborgen. De provincie is daarvoor het bevoegd gezag.

Daarnaast bevinden zich in de gemeente Almelo verschillende andere risicovolle activiteiten², zoals een grote containerterminal en verschillende opslagtanks voor gevaarlijke stoffen. Deze opslagtanks zijn onder andere te vinden bij LPG-tankstations.

Bij een ongeval met gevaarlijke stoffen bij een risicovolle activiteit kunnen levensbedreigende scenario's ontstaan, zoals een brand, explosie en/of gifwolk. Veel van de hierboven genoemde risicovolle activiteiten kennen daarom een plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} (PR 10^{-6}) en aandachtsgebieden waarbinnen rekening moet worden gehouden met de bescherming van mensen tegen deze effecten.

² In Almelo is ook het bedrijf Urenco gevestigd dat licht verrijkt uranium produceert voor kerncentrales. De Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) is hiervoor het bevoegd gezag. Urenco valt onder de Kernenergiewet en valt niet onder de definitie van 'externe veiligheid' omdat het risico vooral bestaat uit gezondheidseffecten op lange termijn. Het beleidskader is daarop niet van toepassing.

Voor sommige activiteiten moeten de $PR10^{-6}$ contour en de aandachtsgebieden per geval worden berekend, bijvoorbeeld voor Seveso-inrichtingen. Voor andere activiteiten, zoals LPG-tankstations en propaantanks, staan in bijlage VII tot en met X van het Bkl vaste afstanden beschreven. In het kader hieronder zijn de afstanden van een LPG-tankstation ter illustratie opgenomen.

Een LPG-tankstation heeft een brandaandachtsgebied van 60 meter (vanaf het vulpunt, de bovengrondse vloeistofvoerende leiding en pomp en het aansluitpunt van die leiding) en een explosieaandachtsgebied van 160 meter (vanaf vulpunt en bovengrondse opslagtank). De aandachtsgebieden van een propaantank worden bepaald op basis van het soort opslagtank, de inhoud van de opslagtank en het aantal bevoorradingen per jaar. Voor particuliere opslagtanks die bovengronds zijn gelegen met een inhoud van minder dan 5 m³ en minder dan 5 bevoorradingen per jaar geldt voor het brandaandachtsgebied een afstand van 20 meter (vanaf de opslagtank) en voor het explosieaandachtsgebied een afstand van 30 meter (vanaf de opslagtank).

3.1.2 Transportactiviteiten door hogedrukaardgasleidingen

In de gemeente Almelo bevinden zich meerdere hogedruk aardgasleidingen. De hogedruk aardgasleidingen liggen in de ondergrond en zijn daardoor in de basis goed beschermd tegen incidenten. Voor alle hoge druk aardgasleidingen geldt een wettelijke belemmeringsstrook van enkele meters rondom de buisleiding, waar zonder toestemming van de leidingbeheerder geen activiteiten mogen worden verricht. Door bijvoorbeeld (graaf)werkzaamheden kan er echter toch schade aan de leiding ontstaan. Het aardgas stroomt dan onder hoge druk uit de leiding. Het brandbare gas zal waarschijnlijk ontsteken, waardoor een fakkelbrand optreedt met een hoge hittestraling. Omdat een fakkelbrand het enige denkbare scenario is, hebben alle hogedruk aardgasleidingen een brandaandachtsgebied, maar geen explosie- en gifwolkaandachtsgebied.

Afhankelijk van de druk, diameter en diepteligging van de aardgasleiding wordt de afstand voor het brandaandachtsgebied bepaald. Dit brandaandachtsgebied bestaat uit de 100% letaalzone, waar 100% van de aanwezigen komt te overlijden bij een fakkelbrand, en de 99-1% letaalzone, waar tussen de 99% en 1% van de aanwezigen komt te overlijden. Deze zonering binnen het brandaandachtsgebied wordt vaak gebruikt om meer maatwerk toe te kunnen passen in het beleid voor externe veiligheid. In Tabel 1 zijn het brandaandachtsgebied en de 100% letaalzone voor de hogedrukaardgasleidingen in Almelo weergegeven. Naast de aandachtsgebieden kennen hogedrukaardgasleidingen ook een $PR10^{-6}$ contour. In veel gevallen liggen deze op de leiding zelf. Binnen de gemeente Almelo zijn er echter ook hogedrukaardgasleidingen waar deze contouren een grotere afstand, van bijvoorbeeld enkele (tientallen) meters kennen.

Hogedrukaardgasleiding	Brandaandachtsgebied	100% letaalzone
N-528-70	71 meter	38 meter
N-527-40	71 meter	38 meter
N-527-46	94 meter	48 meter
N-531-29	138 meter	68 meter
N-531-30	71 meter	38 meter
N-531-32	94 meter	48 meter
N-531-33	138 meter	68 meter
N-531-50	71 meter	38 meter
N-531-53	94 meter	48 meter
N-557-49	94 meter	48 meter
A-508	245 meter	110 meter
A-528	245 meter	110 meter
A-648	469 meter	180 meter

Tabel 1 Veiligheidsafstanden bij hoge druk aardgasleidingen

Buisleidingen kunnen ook gebruikt worden voor het vervoer van een ander type (gevaarlijke) stof dan aardgas, zoals kerosine of waterstof. Binnen de gemeente Almelo is dat echter niet het geval.

Het Rijk regelt in het Bkl de reservering van gebieden voor de eventuele aanleg van nieuwe hogedrukaardgasleidingen van nationaal belang. Binnen de reserveringsgebieden worden geen nieuwe activiteiten toegelaten die een belemmering kunnen vormen voor de aanleg van deze hogedrukaardgasleiding. In de gemeente Almelo ligt helemaal in het zuiden een reserveringsgebied (zie bijlage 3).

3.1.3 Transportactiviteiten over de weg

Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg kan in een gemeente plaatsvinden over rijkswegen (basisnetroutes³), provinciale en gemeentelijke wegen. Het vervoer kan bestaan uit brandbare, explosieve en giftige stoffen variërend van klein verpakkingen tot bulk tanks. Afhankelijk van de frequentie, de aard en het verpakkingsvolume van het vervoer van gevaarlijke stoffen kan het risico van een wegvak op het gebied van externe veiligheid worden bepaald. Dit wordt uitgedrukt in de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} (PR 10^{-6}). Door de gemeente Almelo lopen de A1, A35 en N36 (basisnetroutes). Voor alle transportroutes binnen de gemeente Almelo geldt dat deze een PR 10^{-6} contour van 0 meter kennen en dat deze een brandaandachtsgebied van 30 meter, een explosieaandachtsgebied van 200 meter en een gifwolkaandachtsgebied van 300 meter kennen.

3.1.4 Transportactiviteiten over het spoor

De spoorlijn Deventer Oost – Hengelo West (basisnetroute 30) doorkruist de gemeente Almelo. Over deze spoorlijn vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Het vervoer kan bestaan uit brandbare, explosieve en giftige stoffen. Ook doorkruist de spoorlijn Almelo – Mariënborg (Basisnet route 460) de gemeente Almelo. Over deze spoorlijn kan ook vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvinden, omdat deze is aangewezen in het Basisnet. De praktijk wijst echter uit dat over deze spoorlijn vrijwel geen vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt. Uit de realisatiecijfers van ProRail blijkt dat tussen 2016 en 2022 tussen de 0 en de 5 containers met brandbare vloeistoffen per jaar zijn vervoerd over deze spoorlijn. Dit is geen garantie voor het gelijk blijven van de vervoersaantallen in de toekomst.

Ook voor spoorroutes geldt dat deze een PR 10^{-6} contour en aandachtsgebieden kennen. Binnen de gemeente Almelo kennen deze spoorroutes een PR 10^{-6} contour van 0 meter, een brandaandachtsgebied van 30 meter, een explosieaandachtsgebied van 200 meter en een gifwolkaandachtsgebied van 300 meter.

3.1.5 Transportactiviteiten over het water

In de gemeente Almelo liggen geen vaarroutes die zich lenen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.

3.2 Ruimtelijke ontwikkelingen

Almelo heeft een belangrijke regiofunctie met diverse voorzieningen en groeit. Niet alleen economisch, zoals de hightechindustrie, maar ook het aantal inwoners. Binnen de gemeente Almelo zijn hierdoor op de korte en langere termijn diverse ontwikkelingen van wonen tot werken tot infrastructuur voorzien. Deze ontwikkelingen vinden plaats door de gehele gemeente. Bij deze nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet aandacht zijn voor externe veiligheid.

Voorbeelden van ontwikkeling zijn het programma Binnenstad waarbij de Grotestraat Noord in Almelo wordt omgevormd tot een levendig stedelijk woongebied, door herinrichting van de openbare ruimte, de

³ Het Basisnet is een landelijk aangewezen netwerk voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het bestaat uit de (snel)wegen, vaarwegen en spoorwegen die van belang zijn voor vervoer van gevaarlijke stoffen.

aanpassing van winkelpanden of het vernieuwen van het zwembad het Sportpark en het bouwen van woningen (maximaal 131) in Parkbuurt aan de noordzijde van Almelo.

Om de groei en ontwikkelingen in en rond Almelo goed op elkaar af te stemmen, worden gebiedsvisies opgesteld voor de gebieden Almelo Centraal , Aadorp, Aalanderveld en Bornerbroek. De visie Almelo Centraal richt zich op de deelgebieden (Westerdok, Achter de Molen en Kerkelanden) en drie stadsprojecten (Kanaalpark, Intercityknoop en Laan van de Hoop). Hiermee wordt de basis gelegd voor het bouwen van 1.000 nieuwe woningen, hightech en cultuur rondom een vernieuwd station. Daarnaast zal met de visie voor Aalanderveld gekeken worden naar de mogelijkheden voor het bouwen van woningen ten noorden van Almelo. De visies voor de dorpen onderzoeken de ontwikkelingsmogelijkheden en behoeften van de dorpen.

Ook op het gebied van werken/bedrijven zijn diverse ontwikkelingen voorzien. De gemeente Almelo ontwikkelt in de nabijheid van het bestaande XL Businesspark een nieuw grootschalig regionaal bedrijventerrein: XL Businesspark 2. XL Businesspark 2 wordt een duurzaam bedrijventerrein waar bedrijven kunnen komen die zich richten op technologie en productie. Ook is er plek voor bedrijven in de logistiek. De kavels zijn groter dan 3 hectare. Het terrein ligt ten zuiden van de A35, bij het Twentekanaal, en sluit aan op het bestaande XL Businesspark Twente. In totaal is het gebied 132 hectare groot, waarvan 75 hectare beschikbaar is voor bedrijven.

Daarnaast wordt nog gezocht naar locatie(s) voor het vestigen een bedrijventerrein voor groei van lokale bedrijvigheid en voor schuifruimte voor de transformatie, herstructurering van binnenstedelijke bedrijven locaties en lopen er diverse ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid.

4 Beleidsvisie gemeente Almelo

4.1 Omgevingsvisie

De Omgevingswet vraagt gemeenten een visie te maken voor de toekomst. In die visie leggen gemeenten hun ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving vast voor de lange termijn en schetsen zij een toekomstbeeld voor de gemeente. In de visie wordt richting, sturing en duidelijkheid gegeven over het ontwikkelen van de gemeente.

De gemeente Almelo heeft in september 2020 een eerste versie van de Omgevingsvisie vastgesteld. Deze visie kijkt vooruit tot 2040. Deze visie vormt het kader voor ruimtelijke ontwikkelingen in Almelo en is verdeeld in vier gebieden. Voor al deze gebieden zijn wensen en ontwikkelkaders opgesteld. Dat zijn de volgende vier gebieden:

- Het buitengebied
- De wijken en dorpen
- De bedrijventerreinen
- De binnenstad

In 2024 is de gemeente gestart met het aanpassen van de Omgevingsvisie uit 2020. In de aanpassing worden onder andere nieuw beleid en nieuwe projecten opgenomen.

De visie op externe veiligheid in de Omgevingsvisie (uit 2020) is als volgt:

“In woongebieden willen we de veiligst mogelijke situatie. Hier staan we dus geen nieuwe risicobronnen toe (zoals een tankstation). In de spooromgeving besteden we extra aandacht aan rampenbestrijding, samen met aangewezen partners zoals de hulpdiensten. Op bedrijventerreinen en in het landelijk gebied is wel een beperkte risicobelasting op de omgeving mogelijk, onder geldende voorwaarden”.

Een van de constatering van het bouwsteentraject was dat de visie op externe veiligheid mogelijk conflicterend kan zijn met de ambities in het kader van de energietransitie. In het nieuwe beleid is voor energietransitie gerelateerde ontwikkelingen iets meer ruimte gegeven.

Zoals is aangegeven in de economische ruimtelijke visie (vastgesteld april 2024) is inbreiding op bestaande bedrijventerreinen noodzakelijk om de uitbreidingsvraag voor bedrijventerreinen tot een minimum te beperken. Daarom is er met dit nieuwe externe veiligheidsbeleid voor gekozen om strenger te zijn met het toelaten van nieuwe risicobronnen die bijbehorende veiligheidsruimte vragen buiten het eigen terrein (plaatsgebonden risicocontouren en aandachtsgebieden) .

Een belangrijk nieuw ‘instrument’ onder de Omgevingswet, dat ook is beschreven in de Omgevingsvisie, is de Omgevingstafel. Hier worden initiatieven besproken door adviseurs vanuit verschillende vakgebieden binnen de gemeente. Externe veiligheid is een aspect dat in deze Omgevingstafels aan de orde kan komen. De veiligheidsregio is een partner die hierbij kan aansluiten en adviseren. Hierover zijn al werkprocessen met de veiligheidsregio afgesproken.

4.2 Visie op externe veiligheid

Eén van de kerntaken van de overheid is het bieden van een veilige leefomgeving voor haar burgers. In die zin draagt de gemeente Almelo dus een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Als het gaat om het ambitieniveau voor externe veiligheid binnen de gemeente Almelo is door de wetgever een minimum-veiligheidsniveau gedefinieerd. Binnen de kaders, die in hoofdstuk 2 zijn beschreven, staat het de gemeente Almelo vrij om eigen ambities te formuleren. Om deze verantwoordelijkheid in te vullen formuleert de gemeente Almelo deze visie op externe veiligheid.

De gemeente Almelo streeft naar een verantwoord evenwicht tussen:

- a. Enerzijds de risico's die samenhangen met risicovolle activiteiten (het vervoer, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen en het in werking hebben van windturbines) én
- b. Anderzijds een uniform beschermingsniveau voor mensen die wonen, werken en recreëren in de gemeente tegen de risico's ten gevolge van deze activiteiten,
- c. Mét inachtneming van benodigde ontwikkelingen, zoals de woningbouwopgave en de energietransitie.

Uitgangspunt daarbij is dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen (zeer kwetsbare gebouwen, kwetsbare en beperkt kwetsbare gebouwen en locaties) niet zijn toegestaan binnen de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} . In het brandaandachtsgebied en het explosieaandachtsgebied van risicovolle activiteiten zijn nieuwe ontwikkelingen alleen onder voorwaarden toegestaan. Voor zeer kwetsbare gebouwen geldt bovendien, dat deze binnen het brandaandachtsgebied en explosieaandachtsgebied niet zijn toegestaan. Binnen het gifwolkaandachtsgebied zijn de meeste ontwikkelingen toegestaan, zij het onder de voorwaarde dat mechanisch afschakelbare ventilatie moet worden toegepast.

Daarnaast worden nieuwe risicovolle activiteiten niet toegestaan in woongebieden en landelijk gebied. Uitzondering daarop zijn risicovolle activiteiten die nodig zijn in het kader van de energietransitie en risicovolle activiteiten binnen landelijk gebied die noodzakelijk zijn in het kader van de bedrijfsvoering. Deze uitzonderingen zijn alleen mogelijk als wordt voldaan aan de veiligheidsvoorwaarden. Op bedrijventerreinen is meer ruimte om dergelijke activiteiten toe te staan, maar ook daar horen voorwaarden bij, die de externe veiligheidssituatie moeten optimaliseren.

Voor bestaande risicovolle activiteiten in woongebieden voeren we een 'uitsterfbeleid'. Dat wil zeggen dat we risicovolle activiteiten in woongebieden wegbestemmen en vergunningen ambtshalve intrekken voor risicovolle activiteiten die beëindigd zijn.

Een ander belangrijk uitgangspunt van het nieuwe beleid is om bestaande zeer kwetsbare gebouwen binnen brandaandachtsgebieden en explosieaandachtsgebieden zo veel als mogelijk weg te bestemmen wanneer wijzigingen plaatsvinden binnen deze gebouwen. Denk bijvoorbeeld aan een bestaand kinderdagverblijf binnen een explosieaandachtsgebied, dat verhuist naar een nieuwe locatie. Uitgangspunt is dat het zeer kwetsbare gebouw dat op die locatie volgens het Omgevingsplan dan nog is toegestaan wordt wegbestemd, zodat er op die locatie in de toekomst niet weer een zeer kwetsbaar gebouw kan worden gerealiseerd.

4.3 Beleidskeuzes

Zoals in de eerdere hoofdstukken al is beschreven heeft de gemeente in bepaalde gevallen beleidsvrijheid om risicovolle activiteiten en (beperkt/zeer) kwetsbare gebouwen en locaties toe te staan in het omgevingsplan. In dit hoofdstuk zijn de gemaakte beleidskeuzes uitgewerkt, waarbij invulling is gegeven aan de beleidsvrijheid. Hierbij is zoveel mogelijk aangesloten bij het eerder opgestelde beleidskader.

In de tabellen in de volgende paragrafen is per type risicobron aangegeven of een ontwikkeling wel of niet is toegestaan. Daarvoor zijn de kleuren rood, oranje en groen gebruikt

- Wanneer een cel in de tabel rood is, dan is een ontwikkeling uitgesloten;
- Wanneer een cel in de tabel oranje is, dan is een ontwikkeling mogelijk onder voorwaarden;
- Wanneer een cel in de tabel groen is, dan is een ontwikkeling toegestaan. Daarbij geldt wel dat bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid op orde moeten zijn⁴.

⁴ Dit kan door hierover regels op te nemen in het Omgevingsplan, waardoor deze regels rechtstreeks gelden. Daarmee zijn de bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid geborgd.

In sommige gevallen heeft de gemeente een bewuste keuze gemaakt om iets niet toe te staan, in andere gevallen staat landelijke wetgeving (Bkl) het niet toe. Ditzelfde geldt wanneer iets onder voorwaarden is toegestaan. Soms zijn voorwaarden opgelegd van rijkswege, in andere gevallen is de projectgroep tot de bijbehorende voorwaarden gekomen. Wanneer er vanuit landelijke wetgeving geen beleidsvrijheid geldt, dan is dit tekstueel weergegeven in de tabel.

4.3.1 Voorwaarden

Voor elk type risicobron zijn er situaties waarin een ontwikkeling onder voorwaarden is toegestaan. In de verschillende tabellen in de volgende paragrafen is opgenomen wanneer iets onder voorwaarden is toegestaan én welke voorwaarden dan gelden. Onderstaand is toegelicht wat die voorwaarden inhouden.

Aanwijzen voorschriftengebied: Met het aanwijzen van een voorschriftengebied worden bouwkundige maatregelen opgelegd voor nieuwbouw. Het aanwijzen van een voorschriftengebied kan van rijkswege alleen worden toegepast in het brandaandachtsgebied en explosieaandachtsgebied. Voor de realisatie van zeer kwetsbare gebouwen in een brandaandachtsgebied of explosieaandachtsgebied is het aanwijzen van een voorschriftengebied verplicht. In andere gevallen heeft de gemeente hierin een keuze.

Voorwaarden af te stemmen met leidingbeheerder: Binnen de PR10⁻⁶ contour en de belemmeringstrook van een hogedrukaardgasleiding is de realisatie van gebouwen uitgesloten. Voor locaties geldt dit niet per sé. Om in die zone een locatie te kunnen toelaten is echter toestemming van de leidingbeheerder nodig. Daarnaast kan de leidingbeheerder hier voorwaarden aan stellen, die ook in het omgevingsplan kunnen worden opgenomen om deze te borgen.

Borging ventilatie: Met borging van de ventilatie wordt bedoeld dat mechanische ventilatie binnen een gebouw niet enkel wordt geïnstalleerd bij nieuwbouw (wat op grond van het Bbl verplicht is) maar dat er ook voor wordt gezorgd dat organisatorische maatregelen getroffen zijn om die mechanische ventilatie daadwerkelijk te kunnen afsluiten en ramen en deuren te sluiten. Dit kan bijvoorbeeld noodzakelijk zijn, wanneer een gifwolk ontstaat en deze tot over het gebouw reikt.

Verantwoording groepsrisico: Met de verantwoording van het groepsrisico moet worden beargumenteerd waarom een ontwikkeling op die locatie doorgang kan vinden. Voor de ontwikkeling moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd, waarbij deze alleen wordt verleend als;

- Aangetoond is dat er redelijkerwijs geen alternatieve locatie mogelijk is die buiten het aandachtsgebied ligt van de risicovolle activiteit;
- De afstand van de kwetsbare activiteit tot de risicovolle activiteit zo groot mogelijk is;
- De personendichtheid en aanwezigheidsduur van de ontwikkeling zo beperkt mogelijk is
- Aangetoond is dat de bescherming van de kwetsbare activiteit voldoende is door maatregelen zoals:
 - o bronmaatregelen bij de risicovolle activiteit;
 - o omgevingsmaatregelen;
 - o bestrijdbaarheidsmaatregelen bij de risicovolle activiteit, waaronder de bereikbaarheid voor hulpdiensten en aanwezige bluswatervoorzieningen;
 - o bouwkundige maatregelen;
 - o schuil- en vluchtmogelijkheden;
 - o adequate risico- en crisiscommunicatie.
- Bij de beoordeling van bovenstaande rekening is gehouden met het advies van de veiligheidsregio.

In de verantwoording van het groepsrisico wordt door de specialist externe veiligheid bijvoorbeeld rekening gehouden met de omvang van de ontwikkeling (zowel in personen-aantal als in grootte en hoogte van de ontwikkeling) en het streven om van de risicobron af te verdichten.

Wat betreft de verantwoording van het groepsrisico kan de specialist externe veiligheid, mede op basis van het advies van de veiligheidsregio, negatief adviseren.

4.3.2 Proces

Naast de inhoudelijke beleidskeuzes, die in de volgende paragrafen zijn uitgewerkt, zijn er met dit nieuwe beleidskader ook een aantal procesmatige beleidskeuzes (opnieuw) gemaakt.

De Omgevingsdienst Twente is en blijft de adviseur externe veiligheid voor de gemeente Almelo. In de praktijk betekent dit dat alle vragen met betrekking tot externe veiligheid bij de Omgevingsdienst Twente zijn belegd.

Een andere belangrijke partner is de Veiligheidsregio Twente. Zoals eerder al beschreven hebben zij een belangrijk aandeel gehad in de totstandkoming van dit nieuwe beleid, maar wijkt hun visie en ambitie op bepaalde punten af van die van de gemeente Almelo. Naast het aandeel in de vorming van het nieuwe beleid blijft de veiligheidsregio ook een belangrijke partner in de dagelijkse vraagstukken met betrekking tot externe veiligheid. De gemeente Almelo vraagt de Veiligheidsregio Twente (vroegtijdig) aan te schuiven bij bijvoorbeeld omgevingstafels en betreft haar vroegtijdig bij grote ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Zo wordt het belang van de veiligheidsregio ten alle tijden geborgd.

4.3.3 Ontwikkelingen nabij Basisnetroutes spoor, weg en water

In tabel 2 is te zien hoe in de gemeente Almelo wordt omgegaan met ontwikkelingen nabij Basisnetroutes spoor, weg en water.

	PR10 ⁻⁶ contour (enkele meters)	Brandaandachtsgebied (30 meter) ⁵	Explosieaandachtsgebied (200 meter) ⁵	Gifwolkaandachtsgebied (300 meter) ⁵
Zeer kwetsbaar gebouw	Geen beleidsvrijheid			- Borging ventilatie (200-300 meter) - Verantwoording groepsrisico
Kwetsbaar gebouw	Geen beleidsvrijheid	- Aanwijzen voorschriftengebied - Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	Borging ventilatie (0-300 meter)
Beperkt kwetsbaar gebouw		- Aanwijzen voorschriftengebied - Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	Borging ventilatie (0-300 meter)
Kwetsbare locatie	Geen beleidsvrijheid	Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico
Beperkt kwetsbare locatie		Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico

Tabel 2: Toelaten ontwikkelingen binnen aandachtsgebieden van Basisnetroutes spoor, weg en water

Voor veel van de gemaakte keuzes geldt dat deze in lijn zijn met het voorgaande beleid externe veiligheid van de gemeente Almelo. Onderstaand is per categorie kwetsbaarheid uitgewerkt welke keuzes zijn gemaakt.

⁵ Afstand gerekend vanaf de risicobron. Voor een brandaandachtsgebied geldt dus dat deze van 0-30 meter reikt, een explosieaandachtsgebied reikt van 0-200 meter en een gifwolkaandachtsgebied reikt van 0-300 meter.

Zeer kwetsbaar gebouw

Binnen de $PR10^{-6}$ contour zijn van rechtswege geen zeer kwetsbare gebouwen toegestaan. Binnen het brandaandachtsgebied en het explosieaandachtsgebied is ervoor gekozen om zeer kwetsbare gebouwen eveneens uit te sluiten. De gemeente Almelo wil voorkomen dat verminderd zelfredzame personen binnen deze aandachtsgebieden verblijven, aangezien zij zich bij een incident niet zelfstandig in veiligheid kunnen brengen. Binnen het gifwolkaandachtsgebied is een zeer kwetsbaar gebouw toegestaan als kan worden voldaan aan de voorwaarde om de ventilatie te borgen (en daarmee voldoende bescherming tegen een gifwolk kan worden gecreëerd) en wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord.

(beperkt) Kwetsbaar gebouw

Binnen de $PR10^{-6}$ contour zijn van rechtswege geen kwetsbare gebouwen toegestaan. Voor beperkt kwetsbare gebouwen is hierin wel beleidsvrijheid. Gelet op de ambitie van de gemeente Almelo om een uniform beschermingsniveau te realiseren voor mensen die wonen, werken en recreëren in de gemeente tegen externe veiligheidsrisico's wordt er geen gebruik gemaakt van deze beleidsvrijheid. Het uitgangspunt is om de eerste meters rondom dit type risicobronnen te allen tijde vrij te houden, voor elk type ontwikkeling.

Binnen het brandaandachtsgebied is een (beperkt) kwetsbaar gebouw toegestaan wanneer de locatie wordt aangewezen als voorschriftengebied (waarmee extra beschermende maatregelen op gebouwniveau worden opgelegd) en wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. Binnen het explosieaandachtsgebied is een verantwoording van het groepsrisico nodig. Hiermee borgt de gemeente Almelo dat het aantal slachtoffers dat bij een incident kan vallen beperkt blijft. In het gifwolkaandachtsgebied geldt alleen de voorwaarde dat de ventilatie geborgd moet zijn. Op die manier wordt voldoende bescherming tegen een gifwolk gewaarborgd. Er wordt geen onderscheid gemaakt in kwetsbaar en beperkt kwetsbaar omdat dit in de verantwoording van het groepsrisico nader beschouwd wordt.

(beperkt) Kwetsbare locaties

Binnen de $PR10^{-6}$ contour zijn van rechtswege geen kwetsbare locaties toegestaan. Voor beperkt kwetsbare locaties is hierin wel beleidsvrijheid. Van deze beleidsvrijheid wordt echter geen gebruik gemaakt om dezelfde reden als voor beperkt kwetsbare gebouwen het geval is.

Binnen het brandaandachtsgebied, explosieaandachtsgebied en het gifwolkaandachtsgebied is een (beperkt) kwetsbare locatie toegestaan wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. Hiermee borgt de gemeente Almelo dat het aantal slachtoffers dat bij een incident kan vallen beperkt blijft. Er wordt geen onderscheid gemaakt in kwetsbaar en beperkt kwetsbaar omdat dit in de verantwoording van het groepsrisico nader beschouwd wordt.

In onderstaand kader zijn een aantal voorbeelden gegeven van ontwikkelingen die wel, niet of onder voorwaarden zijn toegestaan. In paragraaf 4.3.1 is een toelichting te lezen op de voorwaarden die worden gesteld.

Voorbeelden in overeenstemming met het beleid:

1. Binnen 200 meter van het spoor of de snelweg is een kinderdagverblijf of ziekenhuis niet toegestaan.
2. Buiten de 200 meter, maar binnen de 300 meter van het spoor of de snelweg is een zorgfunctie met bedden of een school voor speciaal onderwijs toegestaan, wanneer wordt geborgd dat de gebouwen zijn voorzien van mechanische ventilatie en dat deze te allen tijde kan worden uitgeschakeld en als het groepsrisico kan worden verantwoord.
3. Binnen 30 meter van het spoor of de snelweg, maar buiten de PR10⁻⁶contour, zijn woningen toegestaan, wanneer de locatie wordt aangewezen als voorschriftengebied en wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. Doordat het wordt aangewezen als voorschriftengebied moeten bouwkundige maatregelen worden toegepast.
4. Binnen 30 meter van het spoor of de snelweg, maar buiten de PR10⁻⁶ contour is een evenementenlocatie toegestaan, als het groepsrisico kan worden verantwoord.

4.3.3.1 *Lokaal vervoer van gevaarlijke stoffen*

Zoals al aangegeven in paragraaf 2.4 kunnen gemeenten ervoor kiezen (op basis van art. 24 van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen) om vervoer van gevaarlijke stoffen alleen over bepaalde gemeentelijke en/of provinciale wegen toe te staan, door deze aan te wijzen met een routeringsbesluit.

De gemeente Almelo maakt geen gebruik van de beleidsvrijheid die hiervoor geldt en wijst geen gemeentelijke routes aan voor het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals dit onder het bestaande beleid ook niet werd gedaan. Hier wordt voor gekozen, omdat middels de Wet vervoer gevaarlijke stoffen al is geregeld, dat de transporteur van gevaarlijke stoffen verplicht is de kortste route te rijden, en de bebouwde kom te mijden. Daarmee is een veilige routekeuze al geborgd. Indien nodig kan de gemeente Almelo via de milieuvergunning bovendien venstertijden opleggen, om ervoor te zorgen dat het transport plaatsvindt op momenten dat er zo min mogelijk personen langs de route aanwezig zijn. Daarnaast zal de gemeente Almelo (zoals hierboven al aangegeven is) risicovolle activiteiten in de bebouwde kom weg bestemmen. Dit zorgt ervoor dat er steeds minder risicovolle activiteiten binnen de bebouwde kom aanwezig zijn. Door minder eindbestemmingen voor het vervoer, hoeft er ook minder vervoer door de gemeente plaats te vinden.

Doordat er geen route voor vervoer van gevaarlijke stoffen door de gemeente Almelo wordt vastgesteld, worden er ook geen aanvullende veiligheidszones vastgesteld rondom deze wegen en gelden er vanuit het oogpunt van externe veiligheid geen aanvullende beperkingen aan de ruimtelijke ordening rondom deze wegen.

4.3.4 Ontwikkelingen nabij hogedrukaardgasleidingen

In tabel 3 is te zien hoe in de gemeente Almelo wordt omgegaan met ontwikkelingen nabij hogedrukaardgasleidingen.

	PR10 ⁻⁶ (0-enkele meters)	Belemmeringenstrook (4-5 meter)	Brandaandachtsgebied
Zeer kwetsbaar gebouw	Geen beleidsvrijheid	Geen beleidsvrijheid	
Kwetsbaar gebouw	Geen beleidsvrijheid	Geen beleidsvrijheid	• Verantwoording groepsrisico
Beperkt kwetsbaar gebouw			• Verantwoording groepsrisico
Kwetsbare locatie	Geen beleidsvrijheid	• Voorwaarden af te stemmen met leidingbeheerder • Verantwoording groepsrisico	• Verantwoording groepsrisico
Beperkt kwetsbare locatie		• Voorwaarden af te stemmen met leidingbeheerder • Verantwoording groepsrisico	• Verantwoording groepsrisico

Tabel 2: Toelaten ontwikkelingen binnen aandachtsgebieden van hogedrukaardgasleidingen

Voor veel van de gemaakte keuzes geldt dat deze in lijn zijn met het voorgaande beleid externe veiligheid van de gemeente Almelo. Onderstaand is per categorie kwetsbaarheid uitgewerkt welke keuzes zijn gemaakt.

Zeer kwetsbaar gebouw

Binnen de PR10⁻⁶ contour en de belemmeringenstrook zijn van rechtswege geen zeer kwetsbare gebouwen toegestaan. Daarnaast is ervoor gekozen om binnen het gehele brandaandachtsgebied zeer kwetsbare gebouwen uit te sluiten. De gemeente Almelo wil voorkomen dat verminderd zelfredzame personen op deze afstand van hogedrukaardgasleidingen (binnen een brandaandachtsgebied) verblijven, aangezien zij zich bij een incident niet zelfstandig in veiligheid kunnen brengen

(beperkt) Kwetsbaar gebouw

Binnen de PR10⁻⁶ contour en de belemmeringenstrook zijn van rechtswege geen kwetsbare gebouwen toegestaan. Voor beperkt kwetsbare gebouwen is hierin wel beleidsvrijheid. Van deze beleidsvrijheid wordt echter geen gebruik gemaakt omdat de gemeente Almelo in de eerste meters rondom dit type risicobron geen gebouwen (dus ook geen beperkt kwetsbare gebouwen) wil toelaten, vanwege het risico op beschadiging van de buisleiding.

Binnen het brandaandachtsgebied zijn (beperkt) kwetsbare gebouwen toegestaan wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. Hiermee borgt de gemeente Almelo dat het aantal slachtoffers dat bij een incident kan vallen beperkt blijft.

Er wordt geen onderscheid gemaakt in de omgang met kwetsbaar en beperkt kwetsbaar omdat dit in de verantwoording van het groepsrisico beschouwd wordt. Eventueel kan in de verantwoording een onderscheid gemaakt worden tussen aanwezigen in de 1-99% letaalzone en de 100% letaalzone. Daarbij zal het toelaten van (beperkt) kwetsbare gebouwen in de 100% letaalzone zwaarder beargumenteerd moeten worden, dan het toelaten van (beperkt) kwetsbare gebouwen in de 1-99% letaalzone, vanwege de grotere kans op overlijden bij een ongeval in de 100% letaalzone.

(beperkt) Kwetsbare locaties

Binnen de PR10⁻⁶ contour zijn van rechtswege geen kwetsbare locaties toegestaan. Voor beperkt kwetsbare locaties is hierin wel beleidsvrijheid. Van deze beleidsvrijheid wordt echter geen gebruik gemaakt, gelet op de ambitie van de gemeente Almelo om een uniform beschermingsniveau te realiseren voor mensen die wonen, werken en recreëren in de gemeente tegen externe veiligheidsrisico's.

Binnen de belemmeringenstrook geldt voor zowel kwetsbare als beperkt kwetsbare locaties beleidsvrijheid. Van deze beleidsvrijheid kan gebruik gemaakt worden wanneer toestemming is gegeven door de leidingbeheerder, wanneer kan worden voldaan aan de door de leidingbeheerder gestelde eisen en voorwaarden en wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. De gemeente staat dit toe omdat de risico's bij een hogedrukaardgasleiding zeer beperkt zijn, doordat deze ondergronds zijn gelegen en graafschade de belangrijkste oorzaak is van een ongeval. Graafwerkzaamheden binnen de belemmeringenstrook zijn echter alleen mogelijk wanneer de leidingbeheerder daar toestemming voor geeft en wanneer deze gepland zijn. Wanneer dat het geval is wordt ook richting de omgeving gecommuniceerd dat in die strook gegraven wordt en kan ervoor gezorgd worden dat er geen mensen aanwezig zijn in de omgeving van de graafwerkzaamheden, waardoor het risico op slachtoffers bij een mogelijk incident wordt beheerst.

Binnen het brandaandachtsgebied zijn (beperkt) kwetsbare locaties toegestaan wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. Met deze keuze wordt er gezorgd voor dezelfde lijn binnen de toelating van de verschillende soorten in (beperkt) kwetsbare locaties.

In onderstaand kader zijn een aantal voorbeelden gegeven van ontwikkelingen die wel, niet of onder voorwaarden zijn toegestaan. In paragraaf 4.3.1 is een toelichting te lezen op de voorwaarden die worden gesteld.

Voorbeelden in overeenstemming met het beleid:

1. Binnen het brandaandachtsgebied zijn een kinderdagverblijf, zorgfunctie met bedden of basisschool niet toegestaan.
2. Binnen het brandaandachtsgebied, maar buiten de belemmeringenstrook, is woningbouw toegestaan wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord.
3. Met goedkeuring van de leidingbeheerder kan over een hogedrukaardgasleiding heen een sportvereniging of parkeerplaats worden gerealiseerd wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord en er geen bouwwerk op de leiding ligt.

4.3.5 Ontwikkelingen nabij stationaire risicovolle activiteiten

In tabel 4 is te zien hoe wordt omgegaan met ontwikkelingen nabij stationaire risicovolle activiteiten.

	PR10 ⁻⁶ contour (enkele tot tientallen meters)*	Brandaandachts- gebied (enkele tientallen meters)*	Explosieaandachts- gebied (enkele tientallen tot honderden meters*	Gifwolkaandachts- gebied (tot 300 meter)*	Gifwolkaandachts- gebied (vanaf 300 meter)*
Zeer kwetsbaar gebouw	Geen beleidsvrijheid			- Verantwoording groepsrisico - Borging ventilatie (0-300 meter)	Borging ventilatie
Kwetsbaar gebouw	Geen beleidsvrijheid	Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	- Verantwoording groepsrisico - Borging ventilatie (0-300 meter)	Borging ventilatie
Beperkt kwetsbaar gebouw		Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	- Verantwoording groepsrisico - Borging ventilatie (0-300 meter)	Borging ventilatie
Kwetsbare locatie	Geen beleidsvrijheid	Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	
Beperkt kwetsbare locatie		Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	

Tabel 3: Toelaten ontwikkelingen binnen aandachtsgebieden van stationaire risicovolle activiteiten

Ook hier geldt dat de voorgenomen keuzes uit de tabel hoofdzakelijk in lijn zijn met het huidige beleid van de gemeente Almelo. Onderstaand is per categorie kwetsbaarheid uitgewerkt welke keuzes zijn gemaakt.

Zeer kwetsbaar gebouw

Binnen de PR10⁻⁶ contour zijn van rechtswege geen zeer kwetsbare gebouwen toegestaan. Binnen het brandaandachtsgebied en het explosieaandachtsgebied zijn zeer kwetsbare gebouwen eveneens uitgesloten. De gemeente Almelo wil voorkomen dat verminderd zelfredzame personen binnen deze aandachtsgebieden van stationaire risicovolle activiteiten verblijven, aangezien zij zich bij een incident niet zelfstandig in veiligheid kunnen brengen. Binnen het gifwolkaandachtsgebied wordt onderscheid gemaakt tussen een zone die tot 300 meter reikt en een zone vanaf 300 meter. Voor de zone tot 300 meter geldt dat een zeer kwetsbaar gebouw is toegestaan als kan worden voldaan aan de voorwaarde om de ventilatie te borgen (en daarmee voldoende bescherming tegen een gifwolk kan worden gecreëerd) en wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. Voor de zone vanaf de 300 meter geldt dat een zeer kwetsbaar gebouw is toegestaan als kan worden voldaan aan de voorwaarde om de ventilatie te borgen. Op die afstand zijn de effecten al zodanig minder ernstig, dat met het tijdig afsluiten van de ventilatie het aantal slachtoffers bij een incident beperkt blijft.

(beperkt) Kwetsbaar gebouw

Binnen de PR10⁻⁶ contour zijn van rechtswege geen kwetsbare gebouwen toegestaan. Voor beperkt kwetsbare gebouwen is hierin wel beleidsvrijheid. Net als voor de andere risicobronnen geldt ook hier dat de gemeente Almelo een uniform beschermingsniveau wil realiseren voor mensen die wonen, werken en recreëren in de gemeente tegen externe veiligheidsrisico's en er geen gebruik gemaakt wordt van deze beleidsvrijheid.

Binnen het brandaandachtsgebied en explosieaandachtsgebied is een (beperkt) kwetsbaar gebouw toegestaan wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. Hiermee borgt de gemeente Almelo dat het

aantal slachtoffers dat bij een incident kan vallen beperkt blijft. Binnen het gifwolkaandachtsgebied geldt dezelfde redenatie en dezelfde voorwaarden als voor zeer kwetsbare gebouwen het geval is. Binnen de eerste 300 meter van het gifwolkaandachtsgebied is een (beperkt) kwetsbaar gebouw toegestaan als kan worden voldaan aan de voorwaarde om de ventilatie te borgen (en daarmee voldoende bescherming tegen een gifwolk kan worden gecreëerd) en wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. Voor die zone vanaf de 300 meter geldt dat een (beperkt) kwetsbaar gebouw is toegestaan. Daarbij wordt als extra beschermende maatregel opgenomen dat het kunnen afsluiten van de ventilatie geborgd moet worden.

Er wordt geen onderscheid gemaakt in de omgang met kwetsbaar en beperkt kwetsbaar omdat dit in de verantwoording van het groepsrisico beschouwd wordt.

(beperkt) Kwetsbare locaties

Binnen de PR10⁻⁶ contour zijn van rechtswege geen kwetsbare locaties toegestaan. Voor beperkt kwetsbare locaties is hierin wel beleidsvrijheid. Van deze beleidsvrijheid wordt echter geen gebruik gemaakt om dezelfde reden als voor beperkt kwetsbare gebouwen het geval is.

Binnen het brandaandachtsgebied, explosieaandachtsgebied en binnen 300 meter van het gifwolkaandachtsgebied is een (beperkt) kwetsbare locatie toegestaan wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord. Hiermee borgt de gemeente Almelo dat het aantal slachtoffers dat bij een incident kan vallen beperkt blijft. Binnen het gifwolkaandachtsgebied, maar buiten de 300 meter is een (beperkt) kwetsbare locatie toegestaan. Er wordt geen onderscheid gemaakt in kwetsbaar en beperkt kwetsbaar omdat dit in de verantwoording van het groepsrisico beschouwd wordt.

In onderstaand kader zijn een aantal voorbeelden gegeven van ontwikkelingen die wel, niet of onder voorwaarden zijn toegestaan. In paragraaf 4.3.1 is een toelichting te lezen op de voorwaarden die worden gesteld.

Voorbeelden in overeenstemming met het beleid:

1. Een LPG-tankstation kent een PR10⁻⁶ contour van 25 en 15 meter, een brandaandachtsgebied van 60 meter en een explosieaandachtsgebied van 160 meter. Binnen al die zones is een kinderdagverblijf of basisschool uitgesloten.
2. Woningbouw of grote kantoren zijn buiten de PR10⁻⁶ contour van een waterstoftankstation toegestaan, onder voorwaarde dat het groepsrisico kan worden verantwoord.
3. Een sportvereniging is buiten de PR10⁻⁶ contour van een opslaglocatie van gevaarlijke stoffen in verpakking toegestaan, als het groepsrisico kan worden verantwoord.

4.3.6 Het toelaten van stationaire risicovolle activiteiten

In tabel 5 is te zien hoe wordt omgegaan met het toelaten van nieuwe stationaire risicovolle activiteiten.

	Bedrijventerrein	Woongebied*	Landelijk gebied*/**
Stationaire risicovolle activiteit met PR10⁻⁶	PR10⁻⁶ moet binnen eigen terreingrens blijven	PR10⁻⁶ moet binnen eigen terreingrens blijven	PR10⁻⁶ moet binnen eigen terreingrens blijven
Stationaire risicovolle activiteit met aandachtsgebieden	- Brandaandachtsgebied en explosieaandachtsgebied mogen niet over woongebied en zeer kwetsbare gebouwen vallen - Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico	Verantwoording groepsrisico
Stationaire risicovolle activiteit met PR10⁻⁶ contour & aandachtsgebieden	- PR10⁻⁶ moet binnen eigen terreingrens blijven - Brandaandachtsgebied en explosieaandachtsgebied mogen niet over woongebied en zeer kwetsbare gebouwen vallen - Verantwoording groepsrisico	- PR10⁻⁶ moet binnen eigen terreingrens blijven - Verantwoording groepsrisico	- PR10⁻⁶ moet binnen eigen terreingrens blijven - Verantwoording groepsrisico

Tabel 4: Toelaten van nieuwe of uitbreiding van bestaande stationaire risicovolle activiteiten

* Alleen risicovolle activiteiten toegelaten als zij noodzakelijk zijn voor de energietransitie

** Alleen risicovolle activiteiten toegelaten als zij onmisbaar zijn voor de bedrijfsvoering

Anders dan in de vorige drie paragrafen, waar het ging over het toestaan van een ontwikkeling binnen een aandachtsgebied, gaat het hier over het toestaan van een nieuwe of de uitbreiding van een stationaire risicovolle activiteit met een PR10⁻⁶ contour en/of aandachtsgebieden. Zoals in de tabel te zien is, gelden hiervoor altijd voorwaarden en is dit nooit zonder meer toegestaan óf uitgesloten.

Op bedrijventerreinen is de meeste ruimte om risicovolle activiteiten te ontplooiën. Wel moet hier altijd worden voldaan aan de voorwaarde dat de PR10⁻⁶ contour binnen de eigen terreingrenzen moet blijven en dat het brandaandachtsgebied en explosieaandachtsgebied niet tot over woongebieden of zeer kwetsbare gebouwen mogen reiken. Daarnaast moet altijd het groepsrisico worden verantwoord. Hiermee borgt de gemeente Almelo dat het aantal slachtoffers dat bij een incident kan vallen beperkt blijft. Dit beleidsprincipe is strenger dan het huidige beleid, om verdichting op bedrijventerreinen mogelijk te maken.

Voor woongebied en landelijk gebied gelden twee harde voorwaarden voor het kunnen toelaten van risicovolle activiteiten. De aangevraagde activiteit móét een relatie hebben met de energietransitie in woongebied of met de bedrijfsvoering en/of de energietransitie in landelijk gebied. Als daar niet aan wordt voldaan is de activiteit niet toegestaan. Dit is in lijn met het huidige beleid, waarin nieuwe of uitbreiding van stationaire risicovolle activiteiten ook alleen onder voorwaarden waren toegestaan. Daarnaast moet ook hier de PR10⁻⁶ contour binnen de eigen terreingrenzen blijven en moet het groepsrisico worden verantwoord.

Voorbeelden in overeenstemming met het beleid:

1. Een energieopslagsysteem is binnen woongebied en landelijk gebied toegestaan, omdat de activiteit een relatie heeft met de energietransitie, wanneer het groepsrisico kan worden verantwoord.
2. Binnen een bedrijventerrein is een nieuwe stationaire risicovolle activiteit, zoals een opslaglocatie van gevaarlijke stoffen, niet toegestaan wanneer de PR10⁻⁶ contour niet binnen de eigen terreingrens blijft of het brandaandachtsgebied of explosieaandachtsgebied (indien aanwezig) tot over woongebied of een zeer kwetsbaar gebouw reikt.
3. In landelijk gebied is een propaantank toegestaan, wanneer deze noodzakelijk is voor de bedrijfsvoering. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn t.b.v. het verwarmen van een veestal als er geen aardgasnet beschikbaar is op die locatie.

4.3.6.1 *LPG-tankstations en propaantanks*

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet bestaan er voor externe veiligheid een aantal zogeheten 'bruidsschatonderwerpen'. Twee belangrijke onderwerpen hierover zijn de omgang met LPG-tankstations en met propaantanks.

Zowel voor de LPG-tankstations als voor propaantanks legt de gemeente Almelo een vergunningplicht op. Voor propaantanks geldt tevens dat deze vergunningplicht ook geldt wanneer het slechts om één propaantank gaat. De realisatie van deze activiteiten legt namelijk een beslag op de ruimte in de vorm van de aandachtsgebieden die van rechtswege gelden rondom deze activiteiten. Wat betreft de realisatie van nieuwe LPG-tankstations of propaantanks geldt daardoor ook het afwegingskader onder paragraaf 4.3.6.

5 Uitvoering

5.1 Van ambities naar acties

De in dit beleidsplan geformuleerde uitgangspunten en ambities kunnen alleen gerealiseerd worden als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet op welke wijze de uitgangspunten en ambities van de gemeente Almelo worden omgezet in acties.

Voorop staat dat externe veiligheid een takenveld kent waaraan vele gemeentelijke disciplines een bijdrage moeten leveren: milieu, RO, verkeer en vervoer, openbare orde en veiligheid, bouwen, communicatie en economische zaken. Waar toepasselijk, is sprake van inzet bij beleidsvorming, vergunningverlening en handhaving. Het merendeel van de werkzaamheden ligt echter bij de afdelingen Milieu, RO, de Omgevingsdienst Twente en de Veiligheidsregio Twente. Zij leveren belangrijke 'producten' in de eerste drie schakels van de veiligheidsketen (proactie, preventie, preparatie). Bij de totstandkoming van die producten nemen zij de uitgangspunten en ambities van dit EV-beleid in acht.

In hoofdlijnen strekken de acties van de discipline milieu zich uit over het inventariseren en invoeren van risicovolle en kwetsbare activiteiten in het Register Externe Veiligheid (REV) (en houden) van een actueel beeld van risicobronnen en andere relevante situaties. Verder liggen er taken (actualiseren, verlenen, handhaven) op het gebied van de omgevingsvergunningen van risicovolle activiteiten en meldingen van niet-vergunningplichtige risicovolle activiteiten. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden dienen structureel te zijn verankerd in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.

Onderhavig beleid vindt eveneens zijn toepassing binnen de ruimtelijke besluitvorming. Dit gebeurt hoofdzakelijk bij de vaststelling van het omgevingsplan en het verlenen van een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Middels de ruimtelijke onderbouwing/toelichting wordt uiteengezet wat de keuzes zijn en wat deze keuzes betekenen voor de externe veiligheid. Een verantwoording van het groepsrisico maakt hier indien nodig deel van uit. De gemaakte keuzes worden vertaald in mogelijkheden en beperkingen in de regels en de evenwichtige toedeling van functies aan locaties in het omgevingsplan en het besluit omtrent een omgevingsvergunning.

De beheersing van calamiteiten zal door de Veiligheidsregio Twente goed moeten worden afgestemd op de risico's die zich in de gemeente Almelo ten gevolge van gevaarlijke stoffen kunnen voordoen. Ook heeft de Veiligheidsregio Twente een belangrijke adviestaak richting de taakuitvoering van Milieu en RO, zowel in het kader van de Omgevingswet als in het kader van hun eigenstandige adviesfunctie op basis van de Wet veiligheidsregio's.

Uitgangspunten en ambities zijn niet tijdloos. Interne en externe factoren en omstandigheden kunnen zorgen voor een aanpassing van het externe veiligheidsbeleid. Aanpassing is slechts mogelijk na goedkeuring van de gemeenteraad. De vaststelling van relevante wijzigingen in het externe veiligheidsbeleid dient door de gemeenteraad te gebeuren.

5.2 Uitvoeringsprogramma externe veiligheid

Zoals hierboven is aangegeven ligt de uitvoering van de taken op het gebied van externe veiligheid deels bij de gemeente zelf (milieu en RO) en wordt deze deels ingevuld door de Omgevingsdienst Twente en de Veiligheidsregio Twente. Hierover zijn in het verleden reeds afspraken gemaakt. Deze afspraken veranderen niet door de komst van het nieuwe beleidskader.

Het nieuwe beleidskader brengt wel enkele nieuwe taken met zich mee. Deze worden hieronder toegelicht:

5.2.1 Aanleveren gegevens kwetsbare gebouwen en locaties aan het REV

Met de komst van de Omgevingswet is de gemeente verantwoordelijk voor het bijhouden van het register externe veiligheid met informatie over de verschillende typen kwetsbare gebouwen en locaties. Dit betekent dat de voorgevulde informatie in het REV gecontroleerd moet worden en een proces ingericht dient te worden om deze informatie in het vervolg actueel te houden, bijvoorbeeld door het maken van een koppeling met de gemeentelijke basisadministratie.

5.2.2 Inventarisatie zeer kwetsbare gebouwen

Voor zeer kwetsbare gebouwen geldt dat deze met het nieuwe beleid extra beschermd worden. Het is van belang deze gebouwen - en ook de locaties waar deze gebouwen conform het huidige (tijdelijke) omgevingsplan zijn toegelaten – goed in beeld te brengen. Hiervoor dient een inventarisatie te worden uitgevoerd.

5.2.3 Vertaling beleid naar omgevingsplan

Bij het toedelen van functies aan locaties en het opstellen van planregels dient het geformuleerde beleid gehanteerd te worden. Op die manier wordt het beleid ook geborgd in de praktijk.

5.2.4 Saneren en verbeteren onwenselijke situaties

Om uitvoering te geven aan het uitsterfbeleid voor bestaande risicovolle activiteiten in woongebieden moeten risicovolle activiteiten met aandachtsgebieden over woongebieden wegbestemd worden.

Ook voor bestaande zeer kwetsbare gebouwen binnen brandaandachtsgebieden en explosieaandachtsgebieden geldt, dat deze zo veel als mogelijk wegbestemd moeten worden wanneer wijzigingen plaatsvinden binnen deze gebouwen.

Bovendien moeten de vergunningen van risicovolle activiteiten ambtshalve geactualiseerd of ingetrokken worden, zodra deze activiteiten kleiner worden in omvang, respectievelijk beëindigd worden. Er dient (naast het in 5.2.2. genoemde overzicht van de zeer kwetsbare gebouwen) een overzicht gemaakt te worden van de risicovolle activiteiten met aandachtsgebieden over woongebieden. Daarnaast dient een proces te worden ingericht om te signaleren wanneer deze activiteiten in omvang verminderen of beëindigd worden. Aan dit proces dient de vervolgactie gekoppeld te worden om de vergunning van de desbetreffende risicovolle activiteit te actualiseren dan wel in te trekken.

5.2.5 Borging adviesrol veiligheidsregio

Met de komst van de Omgevingswet is de adviesrol van de veiligheidsregio bij externe veiligheid veranderd. Om de veiligheid in de gemeente Almelo ook in de toekomst goed te kunnen borgen is de inbreng van de expertise van de veiligheidsregio, naast die van de omgevingsdienst, essentieel bij besluiten over ruimtelijke ordening en externe veiligheid. Om zo goed mogelijk mee te kunnen denken over de veiligheid van de fysieke leefomgeving is vroegtijdige afstemming met de Veiligheidsregio Twente en de Omgevingsdienst Twente dan ook van groot belang, zowel bij vergunningen als bij ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Voor de Omgevingsdienst Twente liggen er bestaande afspraken over de advisering. Voor het adviesproces van de Veiligheidsregio Twente bij verschillende planprocessen is een nadere uitwerking nodig.

Bijlage 1 Uitleg Modernisering Omgevingsveiligheid

Onder de Omgevingswet en de Modernisering Omgevingsveiligheid gaan we op een andere manier om met externe veiligheid. Hieronder staan de belangrijkste veranderingen genoemd en in het kader staat steeds in hoeverre gemeenten beleidsvrijheid hebben.

B1.1 Wat is externe veiligheid?

Externe veiligheid gaat over de risico's die ontstaan door het vervoer, opslag, gebruik en productie van gevaarlijke stoffen en het in werking hebben van windturbines en luchthavens. Bij een ongeval met een dergelijke activiteit kunnen er levensbedreigende effecten in de omgeving optreden zoals warmtestraling door een brand, overdrukeffecten door een explosie of vergiftiging door het vrijkomen van een gifwolk. De kans op een ongeval is erg klein, maar de effecten voor mensen in de omgeving kunnen enorm zijn (zie B1.3). Dit betekent dat we voldoende afstand moeten houden tussen activiteiten met gevaarlijke stoffen en bijvoorbeeld woon-, werk- en recreatiegebieden óf beschermende maatregelen moeten nemen als afstand houden niet mogelijk is.

We kennen binnen externe veiligheid vijf soorten risicovolle activiteiten (zie B1.2) waarvoor regels gesteld worden:

- a. Transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor
- b. Transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen
- c. Opslag, gebruik en/of productie van gevaarlijke stoffen
- d. Windturbines, met de kans op het afbreken van een blad, gondel of mast
- e. Luchthavens, met de kans op een ongeval met een vliegtuig

Om te beoordelen of voldoende afstand wordt aangehouden of voldoende beschermende maatregelen zijn genomen werden er voor de invoering van de Omgevingswet twee risicomaten toegepast; het plaatsgebonden risico (zie B1.4) en het groepsrisico (zie B1.5).

B1.2 Van inrichting naar activiteit

Onder de Omgevingswet is het begrip 'inrichting' uit de Wet milieubeheer losgelaten en vervangen door een regulering per milieubelastende activiteit (Mba). Sommige inrichtingen⁶ vallen in meerdere risicovolle Mba's uiteen. Deze Mba's worden aangewezen in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In het Bal staan ook alle algemene rijksregels die gelden voor deze Mba's. Dit besluit regelt tevens de meldings- of vergunningsplicht per Mba en de bijhorende inhoudelijke regels. De Mba's die relevant zijn vanuit externe veiligheid noemen we risicovolle Mba's en zijn te herleiden uit bijlage VII t/m IX van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

B1.3 Van object naar gebouwen en locaties

Onder de Omgevingswet is het verzamelbegrip 'object' vervangen en onderverdeeld in de twee begrippen: 'gebouwen' en 'locaties'. Daarmee hebben we onder de Omgevingswet de volgende categorieën die bescherming behoeven: kwetsbare gebouwen, kwetsbare locaties, beperkt kwetsbare gebouwen en beperkt kwetsbare locaties. Bovendien wordt 'zeer kwetsbare gebouwen' als extra categorie onderscheiden. Deze was voorheen onderdeel van de categorie 'kwetsbare objecten'. In bijlage VI van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) worden de (zeer/beperkt) kwetsbare gebouwen en locaties aangewezen.

⁶ Seveso-inrichtingen vormen hierop een uitzondering. Daar blijft het begrip inrichting bestaan, in overeenstemming met de Europese regelgeving hierover.

B1.4 Het plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico (PR) is de kans per jaar dat één persoon die zich onafgebroken en onbeschermd op die plaats bevindt, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een calamiteit met een gevaarlijke stof. Het plaatsgebonden risico mag niet groter zijn dan 1 op de miljoen jaar (10^{-6}). Dit betekent dat binnen dit plaatsgebonden risicocontour rondom een risicovolle activiteit geen (zeer) kwetsbare gebouwen en locaties zijn toegestaan. Voor die gebouwen en locaties is dit een grenswaarde. Beperkt kwetsbare gebouwen en locaties zijn binnen de 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour alleen toegestaan met goede motivering. De 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour geldt dan als richtwaarde.

B1.5 Het aandachtsgebied

Onder de Omgevingswet wordt het begrip 'invloedsgebied' losgelaten. Daarvoor in de plaats wordt er gekeken naar verschillende 'aandachtsgebieden'. Het invloedsgebied is het gebied dat wordt begrensd tot daar waar nog 1% van de mensen, die zich buitenshuis bevinden, kunnen komen te overlijden als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het aandachtsgebied is het gebied waarbinnen mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen, onvoldoende zijn beschermd tegen de levensbedreigende effecten van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen een brandaandachtsgebied (BAG), explosieaandachtsgebied (EAG) en een gifwolkaandachtsgebied (GAG).

Binnen het brandaandachtsgebied kan onderscheid gemaakt worden tussen zones met een verschillende overlijdenskans. Vaak wordt onderscheid gemaakt tussen een 100% letaalzone en een letaalzone 1-99%. Binnen de 100% letaalzone zullen alle aanwezige mensen komen te overlijden in geval van een incident. Deze zone ligt het dichtst bij de risicobron. Hoe verder van de risicobron, hoe lager de kans op overlijden. Binnen de letaalzone 1-99% neemt het aantal personen dat komt te overlijden bij een incident bij de betreffende risicobron af samen met de afstand van de risicobron. Aan de uiterste rand van deze zone (gerekend vanaf de risicobron) zal bij een incident nog 1% van alle aanwezigen op die afstand komen te overlijden.

Waar in het invloedsgebied het groepsrisico berekend moest worden, hoeft dat in het aandachtsgebied niet. Wel moet de gemeente in het omgevingsplan regelen hoe ze omgaan met het groepsrisico, dus hoe zij groepen mensen gaan beschermen tegen de risico's van activiteiten met gevaarlijke stoffen (conform artikel 5.15 van het Bkl). Het groepsrisico (GR) is de kans op het overlijden van een groep van tien of meer personen per jaar als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval veroorzaakt door een activiteit met gevaarlijke stoffen (of met een vliegtuig of windturbine).

Voor een aantal risicovolle Mba's en voor transportroutes is de omvang van de aandachtsgebieden in bijlage VII tot en met IX van het Bkl vastgesteld met een vaste afstand. Vaste afstanden (bijlage VII Bkl onder A, B en C) gelden bijvoorbeeld voor: het tanken van LPG, propaantanks (waarvoor geen vergunningplicht geldt) en routes die onderdeel uitmaken van het landelijke Basisnet. Voor andere (meer complexe) activiteiten en voor buisleidingen moet de omvang van de aandachtsgebieden berekend worden. Activiteiten waarvoor de aandachtsgebieden worden berekend (Bijlage VII Bkl onder D en E) zijn bijvoorbeeld: buisleidingen, propaantanks $> 13 \text{ m}^3$ en Seveso-inrichtingen.

B1.6 Het voorschriftengebied

Onder de Omgevingswet hebben gemeenten de mogelijkheid om voorschriftengebieden binnen een (gedeelte van het) BAG en EAG aan te wijzen in hun omgevingsplan⁷. In een voorschriftengebied gelden extra bouwkundige eisen voor alle nieuwbouw. Deze bouwkundige eisen staan in §4.2.14 van het Bbl (zie tabel 4-3

⁷ Gifwolkaandachtsgebieden kunnen niet worden aangewezen als voorschriftengebied en hiervoor gelden dan ook geen aanvullende bouwkundige eisen. Voor gifwolken gelden generieke eisen die onafhankelijk van een aandachtsgebied voor nieuw te bouwen gebouwen gelden.

in deze bijlage). Deze systematiek komt overeen met de wijze waarop voorheen met plasbrandaandachtsgebieden (PAG) voor het Basisnet werd omgegaan. Deze PAG's worden straks van rijkswege aangewezen als voorschriftengebieden. Voor de overige aandachtsgebieden moet de gemeente motiveren of de aanwezigen in het aandachtsgebied voldoende beschermd zijn, en of zij het nodig vinden al dan niet een voorschriftengebied aan te wijzen.

Wanneer het gaat om locaties waar een zeer kwetsbaar gebouw in een aandachtgebied is toegestaan, is de gemeente verplicht een voorschriftengebied aan te wijzen⁸. Zo lang gemeenten deze voorschriftengebieden nog niet hebben aangewezen, zijn nieuwe ontwikkelingen met zeer kwetsbare gebouwen (ZKG) in aandachtsgebieden juridisch gezien niet toegestaan. Met nieuwe ontwikkelingen worden hier ontwikkelingen bedoeld die op grond van het tijdelijke omgevingsplan nog niet waren toegestaan. Voor de periode waarin het tijdelijke omgevingsplan van kracht is, geldt dat de gemeente bij een nieuwe ontwikkeling, die niet binnen het omgevingsplan past, via een vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa) een voorschriftengebied in het omgevingsplan kan (en moet) aanwijzen.

Voor situaties waarin in het huidige bestemmingsplan (= tijdelijke omgevingsplan) ZKG zijn toegelaten, geldt dat zo lang het aandachtsgebied (of een deel daarvan) nog niet in het omgevingsplan is aangewezen als voorschriftengebied, aanvragen voor zeer kwetsbare gebouwen, niet worden geweigerd. Aangezien geen voorschriftengebied is aangewezen hoeft het nieuw op te richten ZKG niet te voldoen aan de aanvullende bouwvoorschriften uit het Bbl. Om voldoende bescherming te kunnen bieden aan deze nieuwe zeer kwetsbare gebouwen is het (op basis van de nieuwe inzichten) wenselijk op korte termijn te inventariseren waar zeer kwetsbare gebouwen zijn toegelaten binnen brand- en explosieaandachtsgebieden, zodat daar te zijner tijd een voorschriftengebied aangewezen kan worden.

B1.7 Het attentiegebied

De Omgevingswet maakt onderscheid tussen veiligheid van mensen binnen en mensen buiten. Om de veiligheid van mensen in gebouwen te regelen wordt in het omgevingsveiligheidsbeleid gebruik gemaakt van aandachtsgebieden en bijhorende beleidsvrijheid in het toedelen van functies aan locaties (met bijhorend afwegingskader met maatregelen). Mensen op buitenlocaties zijn niet beschermd door een gebouw en worden daarom blootgesteld aan meer warmtestraling, overdruk en hogere concentraties giftige stoffen. Bovendien kunnen mensen, door de mogelijke afwezigheid van bebouwing, ook buiten de aandachtsgebieden onvoldoende beschermd zijn tegen de gevaren. Om ook mensen op buitenlocaties voldoende veiligheid te bieden is een aanvullende benadering nodig. Daarvoor heeft Brandweer Nederland de Handleiding Omgevingsveiligheid Mensen op Buitenlocaties opgesteld. Om inzichtelijk te maken in welk gebied zich bij een incident met gevaarlijke stoffen nog levensbedreigende gevolgen voor mensen op buitenlocaties kunnen voordoen introduceren zij hier het begrip attentiegebieden. Attentiegebieden zijn vooralsnog niet in de Omgevingswet opgenomen en daarom ligt er geen wettelijke verplichting om attentiegebieden in visies, programma's en plannen op te nemen. Indien de gemeente wenst om attentiegebieden aan te wijzen en op te nemen in haar omgevingsplan, kan de genoemde handleiding worden gebruikt om invulling te geven aan het afwegingskader.

B1.8 Het risicogebied

Het is mogelijk om rondom zware risicovolle stationaire activiteiten (uit bijlage VII van het Bkl, onder E, onder 3 t/m 5.2, 6 t/m 9 en 11 t/m 13) zogenaamde risicogebieden aan te wijzen (art. 5.16 Bkl). Een risicogebied wordt meestal rondom een cluster van dergelijke activiteiten aangewezen waarbinnen ook activiteiten kunnen liggen die niet onder E van bijlage VII van het Bkl vallen. Een risicogebied is bedoeld om bedrijven

⁸ Dit geldt alleen voor een aandachtsgebied dat bij een Mba uit bijlage VII van het Bkl hoort en niet voor een aandachtsgebied dat hoort bij een Mba uit bijlage VIII t/m IX van het besluit.

met ruimtelijke impact (plaatsgebonden risicocontour en aandachtsgebieden) ruimte te geven om uit te breiden. De geometrische begrenzing dient te worden vastgelegd in het omgevingsplan. Het hele chemische cluster wordt benaderd als één risicovolle activiteit met één 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour die is gelegen op de begrenzing van het risicogebied. Hierbinnen zijn zeer kwetsbare gebouwen niet toegestaan. (Beperkt) kwetsbare gebouwen met een functionele binding worden toegelaten als die al zijn toegestaan op het tijdstip van het aanwijzen van het gebied. Binnen een risicogebied hebben bedrijven wel hun eigen aandachtsgebieden. Rondom het risicogebied kan ook een maximale contour van aandachtsgebieden gelegd worden. De toepassing van artikel 5.15 Bkl (rekening houden met groepsrisico) is alleen verplicht in dat deel van het aandachtsgebied dat buiten het risicogebied ligt.

B1.9 Bruidsschat

Als de Omgevingswet in werking treedt, staat er een aantal bruidsschatregels (voorheen rijksregels) over externe veiligheid in het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Deze regels kunnen gemeenten schrappen of, eventueel na aanpassing, behouden en overzetten naar het nieuwe deel van het omgevingsplan. Onderstaand is per regel aangegeven hoe het nu is geregeld en wat er verandert.

Propaan/propeen: Met de komst van de Omgevingswet wordt er voor het vergunningplichtig zijn van de milieubelastende activiteit 'het opslaan van propaan of propaan' geen onderscheid meer gemaakt in het aantal tanks. Het opslaan van propaan of propaan (brandbare gassen) in een opslagtank met een inhoud van meer dan 150 liter is een milieubelastende activiteit (art. 3.21 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)). Bij het opslaan van meer dan 13 m³ propaan of propaan in een opslagtank is sprake van een vergunningplicht (art. 3.22 Bal). De vergunningplicht voor het opslaan van propaan of propaan in meer dan twee opslagtanks is niet overgenomen in het Bal. Wel is de vergunningplicht overgenomen in art. 22.262 van de Bruidsschat. Dit betekent dat het opslaan van propaan of propaan in meer dan twee opslagtanks bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet in eerste instantie nog vergunningplichtig is.

LPG-tankstation: Het bieden van gelegenheid voor tanken van LPG is in het Bal aangewezen als een milieubelastende activiteit (art. 3.272). De vergunningplicht blijft slechts gelden voor het tanken van voertuigen of drijvende werktuigen met LPG (art. 3.273 onder b Bal). De vergunningplicht voor het afleveren van LPG voor de overige activiteiten is niet overgenomen in het Bal. Wel zijn de vergunningplichten overgenomen in de bruidsschat (art. 22.263). Dit betekent dat deze activiteiten bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet in eerste instantie nog vergunningplichtig zijn. Daarnaast gelden voor het tanken van motorvoertuigen de voorschriften uit het Bal (§ 4.35).

Brandbestrijding: In het Besluit bouwwerken leefomgeving zijn de artikelen over bluswatervoorziening, bereikbaarheid hulpdiensten en opstelplaatsen voor brandweervoertuigen uit het Bouwbesluit 2012 niet meer opgenomen. De regels komen wel terug in de volgende artikelen van de bruidsschat: art. 22.13 Bluswatervoorziening, art. 22.14 Bereikbaarheid bouwwerk voor hulpverleningsdiensten en art. 22.15 Opstelplaatsen voor brandweervoertuigen.

B1.10 Afkortingenlijst

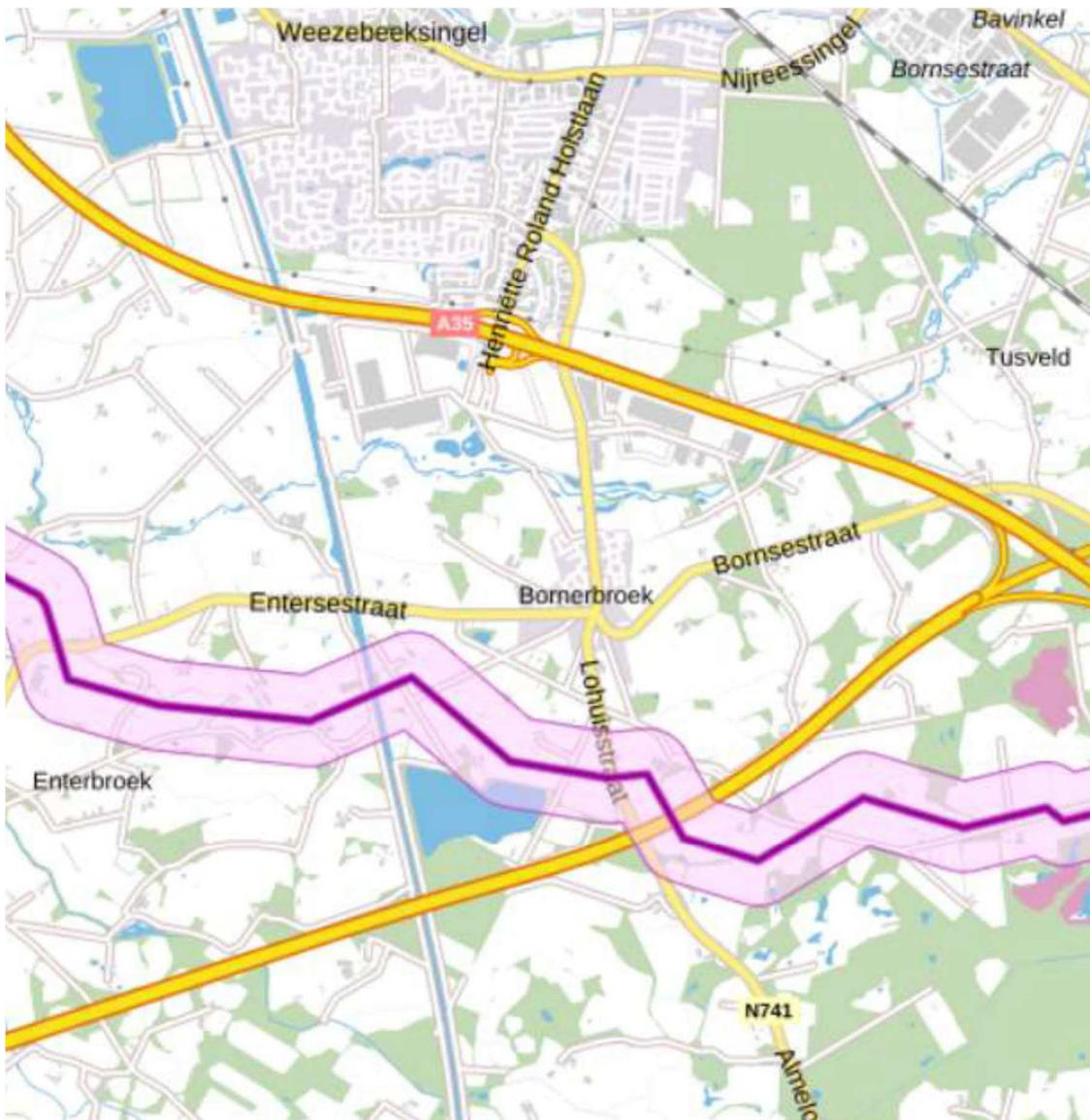
Afkorting	Begrip
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
Bkl	Besluit kwaliteit leefomgeving
Bbl	Besluit bouwwerken leefomgeving
EV	Externe veiligheid
PR10 ⁻⁶	Plaatsgebonden Risico met een kans op overlijden van één op de miljoen per jaar
LPG	Liquefied Petroleum Gas
ZKG	Zeer kwetsbaar gebouw
BAG	Brandaandachtsgebied
EAG	Explosieaandachtsgebied
GAG	Gifwolkaandachtsgebied
Mba	Milieubelastende activiteit

Bijlage 2 Kwetsbare categorieën, Bkl

Kwetsbaarheid	Definitie conform Bkl, bijlage VI	Voorbeelden
Beperkt kwetsbaar gebouw	• een woonfunctie, met uitzondering van een woonfunctie in een woongebouw, als het gaat om een woonfunctie: - o op een locatie met een dichtheid van ten hoogste twee woningen, woonschepen of woonwagens per ha; - o om te worden gebruikt in het kader van de uitoefening van een beroep of bedrijf; of - o die onderdeel is van lintbebouwing die loodrecht of nagenoeg loodrecht is gelegen op een buisleiding als bedoeld in artikel 3.101, eerste lid, onder a tot en met d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor zover het gaat om het risico op een ongewoon voorval veroorzaakt door die activiteit; • een bijeenkomstfunctie, met uitzondering van een bijeenkomstfunctie: - o waarin doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is; of - o die een nevengebruiksfunctie is van een logiesfunctie; • een industrie functie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, met uitzondering van gebouwen waarin doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is; • een kantoorfunctie met een bruto-vloeroppervlakte van ten hoogste 1.500 m²; • een logiesfunctie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving: - o op een locatie met een dichtheid van ten hoogste twee logiesfuncties per ha, en met ten hoogste 5 logiesverblijven als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving per gebouw; of - o met een bruto-vloeroppervlakte van ten hoogste 1.500 m²; • een onderwijsfunctie voor volwassenenonderwijs, met uitzondering van een onderwijsfunctie waarin doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is; • een sportfunctie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, met uitzondering van een sportfunctie: - o waarin doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is; of - o die een nevengebruiksfunctie is van een logiesfunctie; of • een winkelfunctie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving, met uitzondering van een winkelfunctie in een gebouw waarin een supermarkt of warenhuis is gevestigd, als het gaat om een winkelfunctie:	• Verspreid liggende woningen in het buitengebied • B&B met maximaal 5 logiesverblijven • Een lokale supermarkt met maximaal 2.000 m² bruto-vloeroppervlak • Kantoorgebouw met maximaal 1.500 m² bruto-vloeroppervlak

	- o met meer dan vijf winkels en met een totale bruto-vloeroppervlakte van meer dan 1.000 m²; of - o met een winkel met een bruto-vloeroppervlakte van meer dan 2.000 m².	
Kwetsbaar gebouw	• een woonfunctie; • een bijeenkomstfunctie; • een industrie functie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving; • een gezondheidszorgfunctie; • een kantoorfunctie; • een logiesfunctie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving; • een onderwijsfunctie; • een sportfunctie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving; of • een winkelfunctie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving.	• Straat met woningen • Kantoorgebouw met meer dan 1.500 m² bruto-vloeroppervlak • Winkelcentrum • Reguliere middelbare school • Hogeschool
Zeer kwetsbaar gebouw	• een woonfunctie voor 24-uurszorg; • een bijeenkomstfunctie: - o voor kinderopvang; of - o voor dagverblijf van personen met een lichamelijke of geestelijke beperking; • een celfunctie als bedoeld in bijlage I bij het Besluit bouwwerken leefomgeving; • een gezondheidszorgfunctie met bedgebied; of • een onderwijsfunctie: - o voor basisonderwijs; of - o voor onderwijs aan minderjarigen met een lichamelijke of geestelijke beperking.	• Ziekenhuis • Basisschool • School voor speciaal onderwijs • Verzorgingshuis • Kinderdagverblijf
Beperkt kwetsbare locatie	• recreatief nachtverblijf voor ten hoogste 50 personen; • sport, spel of recreatief dagverblijf, met uitzondering van locaties waar doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is; of • evenementen in de openlucht voor minder dan 5.000 personen.	• Camping met ruimte voor minder dan 50 personen • Evenemententerrein met ruimte voor minder dan 5.000 personen • Amateurvoetbalvereniging
Kwetsbare locatie	• recreatief nachtverblijf voor meer dan 50 personen; • sport, spel of recreatief dagverblijf, waar doorgaans een groot aantal personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig is; of • evenementen in de openlucht voor ten minste 5.000 personen.	• Camping met ruimte voor meer dan 50 personen • Evenemententerrein met ruimte voor meer dan 5.000 personen

Bijlage 3 Reserveringsgebied buisleiding Rijk

Bijlage 4 Reactie Veiligheidsregio Twente

Postbus 383, 7500 AJ Enschede

Gemeente Almelo
College van Burgemeester en Wethouders
T.a.v. dhr. B. Wiltvank
Postbus 5100
7600 GC ALMELO

adres
Spaansland 20 Enschede

postadres
Postbus 383
7500 AJ Enschede

telefoon
088 256 7000

Website
brandweertwente.nl

Uw kenmerk	2024-114	Datum	31 januari 2025
Ons kenmerk	Z2024-003325 / D2025-001636	Behandeld door	Team Advies
Bijlage(n)	-	Telefoon	088 256 7000
Onderwerp	Reactie op beleid externe veiligheid gemeente Almelo	E-mail	brandveiligheid@brandweertwente.nl

Geachte heer Wiltvank,

Gemeente Almelo is bezig om, mede door de komst van de Omgevingswet, het bestaande externe veiligheidsbeleid te actualiseren. Hiervoor is het adviesbureau Oostkracht 10 ingeschakeld om te ondersteunen en het proces te begeleiden. Vanuit Veiligheidsregio Twente is tijdens diverse bijeenkomsten¹ meegedacht in dit proces en onze visie op de diverse vraagstukken gegeven.

De gemeente Almelo is het bevoegd gezag en stelt het beleid uiteindelijk vast. U heeft ons gevraagd om op hoofdlijnen onze reactie op het beleid te geven, zodat dit als bijlage kan worden toegevoegd aan het definitieve document dat voor besluitvorming richting het College van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad gaat. Onze reactie treft u hierbij aan.

Waar hebben wij naar gekeken

Voor het opstellen van onze reactie is gebruikt gemaakt van het document 'Beleid externe veiligheid gemeente Almelo, d.d. 17 januari 2025 door Oostkracht 10, waarbij de Omgevingsdienst Twente de opdrachtgever is. In dit document wordt op detailniveau een afweging gemaakt.

Veiligheidsregio Twente is momenteel bezig met een vergelijkbare ambitietabel. Het gaat om een intern document dat inzicht geeft in hoe Veiligheidsregio Twente over het algemeen tegen diverse ontwikkelingen binnen een brand-, explosie- en of gifwolkaandachtsgebieden aankijkt. Dit proces loopt niet gelijk met de vaststelling van het externe veiligheidsbeleid voor Almelo. Hierdoor is het door ons op te stellen ambitiedocument niet meegenomen in deze reactie. Wij hebben u hier tijdens de eerste gezamenlijke bijeenkomst van op de hoogte gesteld en zullen u hier te zijne tijd nader over informeren.

Reactie externe veiligheidsbeleid Almelo

Wij hebben het proces om te komen tot het beleidsdocument als positief en constructief ervaren. Op onderdelen ontstond er verschil van inzicht. Dit is begrijpelijk, aangezien de gemeente naast het veiligheidsbelang rekening moet houden met andere opgaven zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave en de energietransitie. Desondanks zien we dat de gemeente voornemens is om verminderd- of niet zelfredzame personen (zeer kwetsbare gebouwen) binnen brand- en explosieaandachtsgebied uit te sluiten. Ons inziens een goede beleidskeuze. Daarnaast zien we dat de gemeente bij ontwikkelingen

¹ Botsproeven met Oostkracht 10, de gemeente Almelo en de Omgevingsdienst Twente op 27 september 2024, 9 oktober 2024, 23 oktober 2024, 6 november 2024, 29 november 2024 en 17 januari 2025

binnen het brand- en explosieaandachtsgebieden de verantwoording van het groepsrisico wil doorlopen. Hierdoor houdt de gemeente grip of een ontwikkeling met bijbehorend risico acceptabel is.

Bij de verantwoording van het groepsrisico kan Veiligheidsregio Twente u advies geven op welke wijze de kans op incidenten verkleind kan worden en de effecten beperkt kunnen worden. Het is een formele stap in het proces, welke over het algemeen aan het einde van het traject plaatsvindt. Onze voorkeur gaat uit om in een eerdere fase mee te denken en u van (pre)advies te voorzien. Op deze manier kunnen door ons geadviseerde maatregelen over het algemeen eenvoudiger worden meegenomen bij de uitwerking van het plan. Wij hanteren hierbij in basis de zeven ontwerpprincipes² voor het ontwikkelen van een veiligere omgeving. Dit betreft:

- afstand tot de risicobron;
- populatiedichtheid;
- kwetsbare groepen;
- vluchtroutes;
- bestrijdbaarheid voor hulpdiensten (bereikbaarheid & bluswatervoorziening);
- maatregelen op gebouwniveau (bijvoorbeeld schervrij glas / dichte gevels).
- (risico)communicatie.

De mogelijke maatregelen zijn gebaseerd op de effecten die zich bij incidenten met gevaarlijke stoffen voor kunnen doen. Het beleidsdocument richt zich op ontwikkelingen binnen aandachtsgebieden. Hierbij moet er rekening mee worden gehouden dat de effecten van incidenten met gevaarlijke stoffen (waarschijnlijk) verder reiken dan de aandachtsgebieden. De afstanden van de aandachtsgebieden zijn bepaald op basis van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

De mogelijkheid om maatregelen te treffen hangt van meerdere factoren af. Bijvoorbeeld of er sprake is van een bestaande of nieuwe situatie, of er sprake is van een grote gebiedsontwikkeling of dat het om een nieuwe functie gaat op een bestaande kavel. Bij de afweging of een ontwikkeling acceptabel is, zijn de mogelijk te treffen maatregelen ook relevant. Hierbij moet opgemerkt worden dat ondanks het treffen van diverse maatregelen (dodelijke) slachtoffers door incidenten met gevaarlijke stoffen niet kunnen worden uitgesloten.

Uit het beleid blijkt dat (beperkt) kwetsbare locaties binnen het gifwolkaandachtsgebied en een minimale afstand vanaf 300 meter op voorhand zijn toegestaan. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om evenementenlocaties, sportvelden of campings. Wij begrijpen de afweging bij deze keuze mede ook omdat het effectgebied voor een gifwolk afhangt van de windrichting, het soort stof en de hoeveelheid die vrijkomt. Echter moet u zich er bewust van zijn dat bij een worst case scenario het gevolgen kan hebben voor deze locaties en de aanwezige personen moeten schuilen of vluchten.

Ook ten aanzien van het toelaten van nieuwe stationaire risicovolle activiteiten is het voorstel van de gemeente om hier terughoudend mee om te gaan of hier aanvullende voorwaarden aan te stellen. Dit is bijvoorbeeld dat een nieuw brand- en explosieaandachtsgebied niet over woongebieden en zeer kwetsbare objecten mogen reiken en de plaatsgebonden 10^{-6} risicocontour binnen de eigen terreingrens moet blijven. Dit is ons inziens een goed uitgangspunt.

In de praktijk zien wij steeds vaker dat particulieren of bedrijven propaantanks plaatsen in verband met de onzekerheid rondom de beschikbaarheid en prijzen van gas. De gemeente is voornemens om hier een vergunningplicht aan te koppelen. Op voorhand willen wij meegeven dat wij de realisatie van propaantanks, in verband met de kans op een explosie, geen wenselijke ontwikkeling vinden.

Concluderend kunnen wij stellen dat tijdens het proces op meerdere aspecten rekening is gehouden met de inbreng van Veiligheidsregio Twente en we zien dit in het externe veiligheidsbeleid terug. Hierbij is het belangrijk dat de maatregelen eveneens in de praktijk wordt geborgd en bij uitzondering op basis van zwaarwegende argumenten wordt afgeweken.

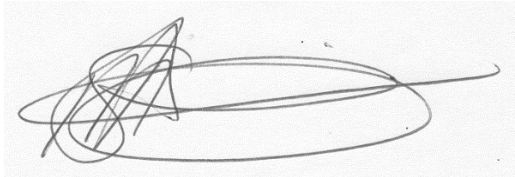
² De zeven principes van ontwerp veilige omgeving, door Ontwerp Veilige Omgeving.

Vroegtijdige betrokkenheid van Veiligheidsregio Twente kan eraan bijdragen dat een proces sneller verloopt. In het beleid staat beschreven dat dit nog nader wordt uitgewerkt. Wij denken hier graag in mee.

Hoe nu verder

Graag worden word op de hoogte gehouden van het vervolg en de bestuurlijke afwegingen die worden gemaakt. Indien u vragen heeft dan kunt u contact met ons opnemen. De contactgegevens treft u boven in de brief aan.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in dark ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

M. Achtereekte-Smit
Sectorhoofd Brandveiligheid